

U S T A W A

z dnia 2016 r.

o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych¹⁾

Art. 1. 1. Ustawa określa warunki, zasady i tryb lokalizacji, realizacji oraz eksploatacji elektrowni wiatrowych oraz warunki lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie elektrowni wiatrowych.

2. Ustawy nie stosuje się do inwestycji realizowanych i użytkowanych na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) elektrownia wiatrowa – budowla w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, składająca się co najmniej z fundamentu, wieży oraz elementów technicznych, o mocy większej niż mikroinstalacja w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 478);
- 2) elementy techniczne - wirnik z zespołem łopat, zespół przeniesienia napędu, generator prądowórczy, układy sterowania i zespół gondoli wraz z mocowaniem i mechanizmem obrotu.

Art. 3. Lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.²⁾), zwanego dalej planem miejscowym.

Art. 4. 1. Odległość, w której mogą być lokalizowane i budowane:

- 1) elektrownia wiatrowa - od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, oraz

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawę z dnia z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszono w Dz. U. z 2015 r. poz. 443, 774, 1265, 1434, 1713, 1777, 1830 i 1890.

2) budynek mieszkalny albo budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa - od elektrowni wiatrowej

- jest równa lub większa dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatomy (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej).

2. Odległość, o której mowa w ust. 1, wymagana jest również przy lokalizacji i budowie elektrowni wiatrowej od form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i 5 w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, 1688 i 1936) oraz od leśnych kompleksów promocyjnych, o których mowa w art. 13b ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100), przy czym ustanawianie tych form ochrony przyrody oraz leśnych kompleksów promocyjnych nie wymaga zachowania odległości o której mowa w ust. 1.

3. Odległość, o której mowa w ust. 1, nie jest wymagana przy przebudowie, nadbudowie, rozbudowie, remoncie, montażu lub odbudowie budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa.

Art. 5. 1. Przez odległość, o której mowa w art. 4 ust. 1, rozumie się najkrótszy odcinek pomiędzy:

- 1) rzutem poziomym budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, albo
- 2) granicą terenu objętego decyzją o warunkach zabudowy, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 i w art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zwanej dalej decyzją WZ, dotyczącą inwestycji, o których mowa w pkt 1, na którym możliwa jest lokalizacja tej inwestycji, albo
- 3) linią rozgraniczającą teren, którego sposób zagospodarowania określony w planie miejscowym dopuszcza realizację inwestycji, o której mowa w pkt 1,
 - a:
- 4) okręgiem, którego promień jest równy połowie średnicy wirnika wraz z łopatomy, a środek jest środkiem okręgu opisanego na obrysie wieży istniejącej elektrowni wiatrowej, albo
- 5) granicą terenu objętego decyzją WZ dotyczącą elektrowni wiatrowej, na którym możliwa jest lokalizacja tej inwestycji, albo
- 6) linią rozgraniczającą teren, którego sposób zagospodarowania określony w planie miejscowym dopuszcza realizację elektrowni wiatrowej.

2. Przez obiekty budowlane, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 4 rozumie się również obiekty budowlane objęte decyzją o pozwoleniu na budowę albo zgłoszeniem, wobec którego organ administracji architektoniczno-budowlanej nie wniósł sprzeciwu.

3. Przez odległość, o której mowa w art. 4 ust. 2 rozumie się najkrótszy odcinek łączący punkt na granicy obszaru dla którego ustanowiono formę ochrony przyrody, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i 5 w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub leśnego kompleksu promocyjnego, o którym mowa w art. 13b ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, i odpowiednio: granicę, linię albo okrąg, o których mowa w ust. 1 pkt 4-6. Przepis ust. 2 stosuje się.

Art. 6. Odległość określoną zgodnie z art. 4 uwzględniają:

- 1) organy gminy - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy albo jego zmiany;
- 2) organy gminy oraz wojewoda - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu albo przyjmowaniu planu miejscowego albo jego zmiany;
- 3) organy gminy i wojewoda - przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy;
- 4) organy administracji architektoniczno-budowlanej - przy wydawaniu pozwolenia na budowę oraz ocenie zasadności wniesienia sprzeciwu wobec zgłoszenia;
- 5) organy związku metropolitalnego - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu studium ramowego uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego albo jego zmiany;
- 6) organy województwa - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa albo jego zmiany.

Art. 7. 1. Plan miejscowy przewidujący lokalizację elektrowni wiatrowej:

- 1) określa maksymalną całkowitą wysokość elektrowni wiatrowej;
- 2) sporządza się co najmniej dla obszaru, na którym, zgodnie z art. 4, nie może być zlokalizowana zabudowa mieszkaniowa, a którego granice są wyznaczane przy przyjęciu maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej określonej w tym planie miejscowym.

2. W uzasadnieniu dołączanym do projektu uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzania planu miejscowego przewidującego lokalizację elektrowni wiatrowej zamieszcza się w szczególności wskazanie maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, jaka zostanie określona w tym planie miejscowym.

Art. 8. Do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę elektrowni wiatrowej inwestor (również eksploatujący w rozumieniu ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1125) dołącza informację wskazującą na spełnienie warunków, określonych w art. 4, zawierającą dodatkowo wskazanie projektowanej wysokości elektrowni wiatrowej.

Art. 9. Przed przystąpieniem do eksploatacji elektrowni wiatrowej inwestor uzyskuje decyzję zezwalającą na eksploatację, wydawaną na wniosek inwestora przez Urząd Dozoru Technicznego.

Art. 10. Do wniosku o wydanie decyzji zezwalającej na eksploatację elektrowni wiatrowej dołącza się 2 egzemplarze dokumentacji zawierającej:

- 1) kopię ostatecznej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie elektrowni wiatrowej;
- 2) opis techniczny elementów technicznych;
- 3) wykaz i opis sposobu funkcjonowania urządzeń zabezpieczających elektrownię wiatrową przed awarią;
- 4) schematy elektryczne, hydrauliczne, pneumatyczne niezbędne do prawidłowego i bezpiecznego wykonania prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej;
- 5) instrukcję eksploatacji elektrowni wiatrowej;
- 6) dokumentację uzupełniającą, o ile zachodzi taka potrzeba.

Art. 11. Instrukcja eksploatacji elektrowni wiatrowej zawiera co najmniej:

- 1) charakterystykę elektrowni wiatrowej;
- 2) opis czynności związanych z uruchomieniem, ruchem i zatrzymaniem elektrowni wiatrowej, w tym z zatrzymaniem awaryjnym tego urządzenia;
- 3) wymagania określone w przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwwybuchowej, przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 4) wymagania dotyczące konserwacji i kontroli stanu elektrowni wiatrowej oraz jej osprzętu, w szczególności sposób i częstotliwość kontroli osprzętu zabezpieczającego przed awarią;
- 5) opis sposobu postępowania w przypadku wystąpienia uszkodzeń, nieprawidłowości lub zakłóceń w pracy elektrowni wiatrowej;
- 6) opis sposobu i zakresu rejestracji parametrów eksploatacyjnych.

Art. 12. 1. Przed wydaniem decyzji zezwalającej na eksploatację elektrowni wiatrowej Urząd Dozoru Technicznego:

- 1) sprawdza kompletność i prawidłowość przedłożonej dokumentacji;
- 2) sprawdza zgodność wyposażenia elektrowni wiatrowej z przedłożoną dokumentacją i warunkami technicznymi dozoru technicznego;
- 3) identyfikuje elektrownię wiatrową, sprawdza jej stan techniczny i oznakowanie;
- 4) uczestniczy w przeprowadzeniu prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej zgodnie z przedłożoną dokumentacją i warunkami technicznymi dozoru technicznego.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 2-4 wykonywane są w obecności inwestora lub jego przedstawiciela.

3. Jeżeli dla elektrowni wiatrowej nie ma ustalonych warunków technicznych eksploatacji i przeprowadzania prób funkcjonowania, o których mowa w ust. 4, elektrownia wiatrowa jest eksploatowana na podstawie warunków technicznych ustalonych z Urzędem Dozoru Technicznego.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki może określić, w drodze rozporządzenia, warunki techniczne eksploatacji i przeprowadzania prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej, w tym długość ich trwania, mając na uwadze potrzebę dokonania skutecznej oceny stanu technicznego elektrowni wiatrowej.

Art. 13. 1. Decyzja zezwalająca na eksploatację elektrowni wiatrowej wygasa po upływie dwóch lat od dnia wydania, a także z dniem rozpoczęcia naprawy lub modernizacji na eksploatowanej elektrowni wiatrowej.

2. Po upływie 18 miesięcy od dnia wydania decyzji inwestor może złożyć wniosek o jej przedłużenie na okres kolejnych dwóch lat. Przepisy art. 9-12 stosuje się odpowiednio.

Art. 14. 1. Dokonanie naprawy lub modernizacji elementów technicznych elektrowni wiatrowej wymaga uprzedniego uzgodnienia z Urzędem Dozoru Technicznego.

2. Po dokonaniu naprawy lub modernizacji elementów technicznych elektrowni wiatrowej inwestor zobowiązany jest do ponownego uzyskania decyzji zezwalającej na eksploatację przed jej rozpoczęciem.

Art. 15. 1. Za czynności Urzędu Dozoru Technicznego, o których mowa w art. 12 i art. 14 pobierane są opłaty.

2. Wysokość jednorazowej opłaty za czynności Urzędu Dozoru Technicznego nie przekracza 1% wartości inwestycji wybudowania elektrowni wiatrowej.

3. Opłaty, o których mowa w ust. 1 uiszczają osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, na rzecz których wykonywane są te czynności.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat, o których mowa w ust. 1 oraz sposób ustalania, terminy i warunki ich pobierania, uwzględniając:

- 1) sposób przeprowadzenia i stopień skomplikowania oraz zakres wykonywanych czynności,
- 2) czas poświęcony na wykonanie czynności,
- 3) termin, w którym wykonywane są czynności,
- 4) moc i wysokość elektrowni wiatrowej,
- 5) czas dojazdu do elektrowni wiatrowej.

Art. 16. Inwestor jest obowiązany do utrzymania elektrowni wiatrowej w należyтым stanie technicznym oraz zawiadomienia Urzędu Dozoru Technicznego o każdym niebezpiecznym uszkodzeniu elektrowni wiatrowej lub nieszczęśliwym wypadku związanym z jej eksploatacją.

Art. 17. 1. Kto dopuszcza do eksploatacji elektrownie wiatrową:

- 1) bez otrzymania decyzji zezwalająca na eksploatację elektrowni wiatrowej,
- 2) wbrew decyzji Urzędu Dozoru Technicznego o wstrzymaniu eksploatacji elektrowni wiatrowej,
podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega ten, kto przerabia elektrownię wiatrową bez zgody Urzędu Dozoru Technicznego.

Art. 18. Kto:

- 1) uniemożliwia lub utrudnia wykonywanie czynności, o których mowa w art. 12 ust. 1,
- 2) nie wykonuje obowiązku zawiadomienia Urzędu Dozoru Technicznego o niebezpiecznym uszkodzeniu elektrowni wiatrowej lub nieszczęśliwym wypadku związanym z eksploatacją elektrowni wiatrowej,
podlega karze grzywny.

Art. 19. Postępowanie w sprawach określonych w art. 18 następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, na podstawie wniosku o ukaranie złożonego przez Urząd Dozoru Technicznego.

Art. 20. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.³⁾), a przepisy ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym stosuje się odpowiednio.

Art. 21. W ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) budowli - należy przez to rozumieć każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: obiekty liniowe, lotniska, mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem tablice reklamowe i urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową;”;

2) w art. 82 ust. 3 dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) elektrowni wiatrowych, w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia ... o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. poz. ...).”;

3) w załączniku do ustawy w tabeli wiersz „Kategoria XXIX” otrzymuje brzmienie:

		Współczynnik wielkości obiektu (w) (wysokość w m)
--	--	--

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszono w Dz. U. z 2014 r. poz. 40, 768, 822, 1133, 1200 oraz z 2015 r. poz. 200, 443, 528, 774, 1165, 1265, 1549, 1642 i 1777.

		≤ 20	$> 20-50$	$> 50-100$	> 100
Kategoria XXIX - wolno stojące kominy i maszty oraz elektrownie wiatrowe	10,0	1,0	1,5	2,0	2,5

Art. 22. W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w art. 15 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Plan miejscowy przewidujący możliwość lokalizacji budynków umożliwia lokalizację urządzenia wytwarzającego energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystującego energię wiatru, o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii również w przypadku innego przeznaczenia terenu niż produkcyjne, chyba że ustalenia planu miejscowego zakazują lokalizacji takich urządzeń.”.

Art. 23. W ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.⁴) w art. 75 w ust. 1 w pkt 1 po lit. k dodaje się lit. l w brzmieniu:

"l) elektrowni wiatrowych, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. ... poz. ...).".

Art. 24. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 478 i 2365) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 42:

a) w ust. 7 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

"1a) wszystkie urządzenia wchodzące w skład tej instalacji, służące do wytwarzania tej energii posiadają ważną decyzję zezwalającą na eksploatację, o ile decyzja taka jest wymagana przepisami odrębnymi;"

b) w ust. 8 część wspólna otrzymuje brzmienie:

⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszono w Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, 1238, z 2014 r. poz. 587, 850, 1101, 1133 oraz z 2015 r. poz. 200, 277, 774, 1045, 1211, 1223, 1265, 1434, 1590, 1642 i 1688.

"- energia elektryczna wytworzona w instalacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, może zostać zakupiona po spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 7 pkt 1, 1a, 3 i 4.";

2) w art. 74:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Energia elektryczna z odnawialnych źródeł energii wytworzona po raz pierwszy po dniu zakończenia aukcji w instalacji odnawialnego źródła energii lub w instalacji zmodernizowanej po dniu wejścia w życie rozdziału 4 może zostać sprzedana w drodze aukcji wyłącznie w przypadku, gdy każde z urządzeń wchodzące w skład tych instalacji, służące do wytwarzania tej energii elektrycznej, zamontowane w czasie budowy albo modernizacji posiada ważną decyzję zezwalającą na eksploatację, o ile decyzja taka jest wymagana przepisami odrębnymi, i zostało wyprodukowane nie później niż w terminie 48 miesięcy, a w przypadku instalacji wykorzystującej do wytworzenia energii elektrycznej na morzu siłę wiatru nie później niż w terminie 72 miesięcy, przed dniem wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w tej instalacji odnawialnego źródła energii.",

b) w ust. 2 po pkt 3 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

"4) każde z urządzeń wchodzące w skład tej instalacji, służące do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, posiada ważną decyzję zezwalającą na jego eksploatację, o ile decyzja taka jest wymagana przepisami odrębnymi.";

3) w art. 79 w ust. 3 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

"7a) oznaczenie decyzji zezwalającej na eksploatację każdego z urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii wchodzącego w skład instalacji odnawialnego źródła energii, o ile decyzja taka jest wymagana przepisami odrębnymi;"

Art. 25. 1. Wobec elektrowni wiatrowych eksploatowanych w dniu wejścia w życie ustawy, niespełniających wymogów określonych w art. 4, inwestor uprawniony jest jedynie do przeprowadzenia remontu oraz wykonywania innych czynności niezbędnych do prawidłowej eksploatacji elektrowni, z wyłączeniem działań prowadzących do zwiększenia parametrów użytkowych elektrowni lub zwiększenia jej oddziaływań na środowisko.

2. Do remontów oraz czynności, o których mowa w ust. 1, przepisy art. 8-20 stosuje się.

Art. 26. Inwestorzy elektrowni wiatrowych oddanych do użytkowania przed dniem wejścia w życie ustawy zobowiązani są do uzyskania decyzji zezwalającej na eksploatację elektrowni wiatrowej, na zasadach określonych w ustawie, w terminie 1 roku od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 27. 1. Postępowania w przedmiocie pozwolenia na budowę budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej obejmującego funkcję mieszkaniową, wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy, prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 4 oraz art. 4 ust. 3.

2. Zgłoszenia budowlane, wniesione przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, dla których do dnia wejścia w życie ustawy nie upłynął termin na wniesienie sprzeciwu, organ administracji architektoniczno-budowlanej ocenia według przepisów dotychczasowych, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 4 oraz art. 4 ust. 3.

3. Postępowania w przedmiocie pozwolenia na budowę elektrowni wiatrowej wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy:

- 1) których podstawą jest decyzja WZ, o której mowa w art. 28 ust. 4, prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych, lecz nie dłużej niż przez 1 rok od dnia wejścia w życie ustawy;
- 2) których podstawą jest decyzja WZ, o której mowa w art. 28 ust. 5, umarza się;
- 3) których podstawą jest plan miejscowy prowadzi się, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 3, na podstawie przepisów dotychczasowych.

4. Pozwolenia na budowę budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej obejmującego funkcję mieszkaniową wydane przed dniem wejścia w życie ustawy, zachowują moc.

5. Zgłoszenia budowlane, w stosunku do których organ nie wniósł sprzeciwu, pozostają skuteczne.

6. Pozwolenia na budowę elektrowni wiatrowej wydane przed dniem wejścia w życie ustawy oraz wydane na podstawie postępowań, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 3, zachowują moc, o ile w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy wydana zostanie decyzja o pozwoleniu na użytkowanie, chyba że decyzja taka została już wydana przed dniem wejścia w życie ustawy.

7. Wobec elektrowni wiatrowych objętych postępowaniami, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 3, oraz pozwoleniami na budowę, o których mowa w ust. 6, przepisy art. 8-20 stosuje się.

Art. 28. 1. Postępowania w przedmiocie wydania decyzji WZ, dotyczące budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej obejmującego funkcję mieszkaniową, wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy, prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych, przy czym w przypadku, gdy planowana nowa zabudowa narusza przepis art. 4 względem elektrowni wiatrowej istniejącej, objętej pozwoleniem na budowę albo przewidzianej w planie miejscowym - organ wydaje decyzję odmowną, z zastrzeżeniem art. 4 ust. 3.

2. Decyzje WZ dotyczące budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej obejmującego funkcję mieszkaniową, wydane przed dniem wejścia w życie ustawy, zachowują moc.

3. Postępowania w przedmiocie wydania decyzji WZ, dotyczące elektrowni wiatrowych, wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy umarza się.

4. Decyzje WZ dotyczące elektrowni wiatrowych, zgodne z art. 4, wydane przed dniem wejścia w życie ustawy tracą moc po upływie roku i jednego dnia od dnia wejścia w życie ustawy, chyba że przed upływem tego terminu zostało wydane pozwolenie na budowę.

5. Decyzje WZ dotyczące elektrowni wiatrowych, niezgodne z art. 4, wydane przed dniem wejścia w życie ustawy tracą moc z dniem wejścia w życie ustawy.

6. Wobec elektrowni wiatrowych objętych decyzją, o której mowa w ust. 4, przepisy art. 8-20 stosuje się.

7. Utrata mocy decyzji, o których mowa w ust. 5, nie wymaga stwierdzenia ich wygaśnięcia w trybie określonym w art. 162 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 29. 1. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz plany zagospodarowania przestrzennego województwa uchwalone przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują ważność.

2. Plany miejscowe obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy zachowują moc.

3. Jeżeli w planie miejscowym, o którym mowa w ust. 2, przewiduje się lokalizację elektrowni wiatrowej, organ administracji architektoniczno-budowlanej odmawia wydania pozwolenia na budowę, jeżeli ta inwestycja nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 4.

4. Jeżeli w planie miejscowym, o którym mowa w ust. 2, przewiduje się lokalizację zabudowy mieszkaniowej, organ administracji architektoniczno-budowlanej odmawia wydania pozwolenia na budowę lub, w przypadku zgłoszenia, wnosi sprzeciw, jeżeli ta inwestycja nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 4 względem elektrowni wiatrowej istniejącej albo objętej pozwoleniem na budowę, z zastrzeżeniem art. 4 ust 3.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę elektrowni wiatrowej inwestor dołącza informację wskazującą na spełnienie warunków, określonych w art. 4, zawierającą dodatkowo:

- 1) wskazanie projektowanej wysokości elektrowni wiatrowej;
- 2) kopię mapy ewidencyjnej obejmującej nieruchomości położone w stosunku do elektrowni wiatrowej w odległości równej i mniejszej niż określona w art. 4;
- 3) wskazanie aktualnego zagospodarowania, w tym zabudowy, nieruchomości położonych w stosunku do elektrowni wiatrowej w odległości równej i mniejszej niż określona w art. 4;
- 4) wypis i wyrys z planu miejscowego obejmującego nieruchomości położone w stosunku do elektrowni wiatrowej w odległości równej i mniejszej niż określona w art. 4;
- 5) informacje o występowaniu form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i 5 w ustawie z dnia z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, 1688 i 1936) oraz od leśnych kompleksów promocyjnych, w stosunku do elektrowni wiatrowej w odległości równej lub mniejszej niż określona w art. 4.

6. Organ administracji architektoniczno-budowlanej sprawdza, poza elementami określonymi w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, spełnienie warunków określonych w art. 4.

7. Przepisy ust. 5 i 6 stosuje się do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę elektrowni wiatrowych, których podstawą jest decyzja WZ, o której mowa w art. 28 ust. 4.

8. Do projektów aktów, o których mowa w ust. 1, albo ich zmian, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy dokonano wyłożenia, a w przypadku planu zagospodarowania przestrzennego województwa – przedstawiono projekt planu ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w celu stwierdzenia jego zgodności z koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju oraz programami rządowymi, stosuje się przepisy dotychczasowe.

9. Do projektów planów miejscowych albo ich zmian, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy dokonano wyłożenia, stosuje się przepisy dotychczasowe, z uwzględnieniem ust. 3-6.

10. Wobec elektrowni wiatrowych realizowanych na podstawie ustaleń zawartych w planach miejscowych, o których mowa w ust. 2i 8, przepisy art. 8-20 stosuje się.

Art. 30. 1. W terminie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy, Urząd Dozoru Technicznego może zlecić wykonanie niektórych czynności niezbędnych do przeprowadzenia

prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej podmiotom dysponującym odpowiednią wiedzą i doświadczeniem.

2. Do zleceń, o których mowa w ust. 1, nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164).

3. Do czasu wydania aktu wykonawczego, o którym mowa w art. 15 ust. 4 opłaty za czynności Urzędu Dozoru Technicznego pobiera się w maksymalnej wysokości.

Art. 31. 1. Sprawy wszczęte i niezakończone dotyczące postępowań w sprawie pozwoleń na budowę elektrowni wiatrowych oraz pozwoleń na użytkowanie elektrowni wiatrowych są prowadzone przez organy, które były właściwe do ich prowadzenia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Sprawy wszczęte i niezakończone dotyczące decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach elektrowni wiatrowych są prowadzone przez organy, które były właściwe do ich prowadzenia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 32. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, przy czym:

1) art. 23 wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2016 r.;

2) art. 5 ust. 1 pkt 5 traci moc po 3 latach od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Uzasadnienie

Potrzeba i cel wydania ustawy

Od 2009 roku można zaobserwować w Polsce niezwykle dynamiczny rozwój energetyki wiatrowej. Niestety dotychczas nie zostały w dostatecznym stopniu sformułowane ramy prawne dla lokalizowania, budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowych. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest lokalizowanie tych instalacji zbyt blisko budynków mieszkalnych. Stało się to powodem licznych konfliktów pomiędzy niezadowolonymi mieszkańcami a władzami gmin, gdyż urządzenia te emitują hałas, niesłyszalne dla ucha infradźwięki, powodują wibracje, migotanie światła, mogą stanowić także bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia w przypadku awarii, jak również oblodzenia łopaty elektrowni wiatrowej zimą.

Sytuacja ta spowodowała liczne wystąpienia obywateli, a także stowarzyszeń (zakładanych specjalnie dla przeciwdziałania budowie elektrowni wiatrowych w określonych lokalizacjach / gminach) kierowane zarówno bezpośrednio do członków parlamentu, jak również do członków Rady Ministrów, w których mieszkańcy proszą o wstrzymanie budowy elektrowni wiatrowych. Dotychczas skierowano łącznie około 50 wystąpień i interpelacji oraz 23 petycje, w tym 20 wystąpień stowarzyszeń.

Podobne wystąpienia spowodowały także zainteresowanie tą tematyką Najwyższej Izby Kontroli, która w okresie 29 sierpnia 2013 r. – 14 lutego 2014 r. przeprowadziła kontrolę dotyczącą *oceny przestrzegania przez właściwe organy administracji publicznej ograniczeń związanych z lokalizacją i budową lądowych farm wiatrowych, ze szczególnym uwzględnieniem respektowania zasad zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska przyrodniczego i ograniczenia uciążliwości lądowych farm wiatrowych na mieszkańców*¹. NIK wskazał w swoim raporcie oraz w korespondencji z nim związanej, iż:

- 1) nieprawidłowe jest, by lokalizacja elektrowni wiatrowych mogła następować na podstawie decyzji WZ, tj. w procedurze nietransparentnej i niezabezpieczającej prawa do wypowiedzi właścicieli nieruchomości położonych w bliższym i dalszym sąsiedztwie;
- 2) określenie dopuszczalnej minimalnej odległości lokalizacji farm wiatrowych od siedisk i zabudowań ludzkich, z uwagi na ochronę zdrowia lub ochronę środowiska, oraz uregulowanie kwestii lokalizacji elektrowni wiatrowych na obszarach przyrodniczo chronionych, powinno nastąpić w przepisach materialnych ustaw i rozporządzeń regulujących przedmiotowe kwestie, tj. w przepisach, za opracowanie których jest odpowiedzialny Minister Środowiska i Minister Zdrowia;
- 3) należy wprowadzić wymóg uzyskania ostatecznej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie elektrowni wiatrowej przed przystąpieniem do jej użytkowania oraz dodać do kategorii obiektów budowlanych odrębną kategorię dla elektrowni wiatrowych (ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane);
- 4) należy objąć nadzorem technicznym eksploatację turbin wiatrowych;
- 5) przepisami, które powinny zostać wykorzystane przy wprowadzaniu regulacji dotyczących lokalizacji elektrowni wiatrowych są:
 - a) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska,
 - b) ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
 - których przepisy, wraz z aktami wykonawczymi, powinny tworzyć ramy prawne dla prawidłowej lokalizacji inwestycji w aktach podejmowanych na podstawie upzp (dzięki normom środowiskowym będzie możliwa rzetelna ocena realnego wpływu na środowisko i zdrowie ludzi i wskazanie obszaru negatywnego oddziaływania, obejmującego także ochronę krajobrazu).

Tematyka budowy elektrowni wiatrowych stała się także zagadnieniem rozpatrywanym podczas prac Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, która w uchwalonym w dniu 10 grudnia 2015 r. Dezyderacie nr 1 w sprawie *ekspansji farm wiatrowych oraz wykorzystania potencjału energetycznego obszarów wiejskich* zwróciła uwagę na niekontrolowaną ekspansję farm wiatrowych na obszarach wiejskich „...przy lokalizacji których dochodzi często do patologii, takich jak: lekceważenie opinii publicznej zgłaszającej negatywne oddziaływania turbin na zdrowie i jakość życia mieszkańców,

¹ Informacja o wynikach kontroli „Lokalizacja i budowa lądowych farm wiatrowych”, str. 6.

nieuwzględnianie przy tworzeniu prawa miejscowego przez samorządy wyników konsultacji społecznych oraz innych negatywnych zjawisk opisanych w raporcie Najwyższej Izby Kontroli...”.

Ponadto tematyka lokalizacji elektrowni wiatrowych jest przedmiotem wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 3 lutego 2016 r. (pismo znak: IV.7006.271.2014.MCH), w którym zwrócono się z prośbą o informacje w sprawie prac nad uregulowaniem przedmiotowej kwestii, jak również podniesiono m. in. kwestie nieprawidłowości w zakresie lokalizacji wskazane w ww. raporcie NIK, w tym w szczególności problematykę lokalizowania elektrowni wiatrowych na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, tj. bez zaangażowania społeczności lokalnej i zapewnienia jej wpływu na proces lokalizacji, a także zbyt wąskiego kręgu podmiotów uznawanych za strony tak w postępowaniu lokalizacyjnym, jak i w postępowaniu w przedmiocie pozwolenia na budowę.

W związku z powyższym podjęto prace nad uregulowaniem kwestii dotyczących lokalizacji, budowy oraz użytkowania elektrowni wiatrowych w Polsce. Biorąc pod uwagę, że obowiązująca obecnie ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, z późn. zm.), zwana dalej „upizp”, jest aktem prawnym o proceduralnym charakterze, określającym generalne zasady lokalizowania wszelkiego rodzaju inwestycji – opracowany został projekt ustawy *o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych*. Propozycje zawarte w tym projekcie w zakresie lokalizacji mają na celu określenie:

- 1) warunków, zasad i trybu lokalizacji oraz realizacji elektrowni wiatrowych,
- 2) warunków lokalizacji zabudowy mieszkaniowej (budynków mieszkalnych i budynków o funkcji mieszanej, w skład, w których wchodzi funkcja mieszkalna) w sąsiedztwie elektrowni wiatrowych,

natomiast w zakresie budowy i eksploatacji mają na celu:

- 1) wprowadzenie rozwiązań dzięki którym cała elektrownia wiatrowa będzie obiektem budowlanym (budowlą), a tym samym zastosowanie do niej będą znajdować przepisy Prawa budowlanego dotyczące użytkowania obiektów budowlanych oraz dotyczących katastrof budowlanych,
- 2) wprowadzenie obowiązku uzyskania przez inwestora decyzji o pozwoleniu na użytkowanie,
- 3) wprowadzenie obowiązku uzyskania decyzji zezwalającej na eksploatację,
- 4) objęcie elektrowni wiatrowych dozorem technicznym.

Niniejszy projekt ustawy był poprzedzony prowadzeniem innych prac legislacyjnych, których celem było uregulowanie problematyki lokalizacji elektrowni wiatrowych. Pierwszym z projektów regulujących tę tematykę był poselski projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo budowlane i ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (druk 758). Jedną z zasadniczych regulacji tego projektu było wyłączenie możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, a tym samym wprowadzenie zasady ich lokalizacji wyłącznie na podstawie planu miejscowego – przy czym obowiązkiem tym objęto największe elektrownie wiatrowe, o mocy powyżej 100 kW. Dodatkowo lokalizacja ta, w stosunku do elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 500 kW, mogła mieć miejsce pod warunkiem zachowania odległości 3 km od zabudowań mieszkalnych oraz terenów leśnych. Projekt wprowadzał także szereg zmian do ustawy – Prawo budowlane dotyczących elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 500 kW, w tym zmiany dotyczące definicji obiektu budowlanego oraz stron w postępowaniu o wydanie pozwolenia na budowę takiej elektrowni wiatrowej.

Ta sama zasada – lokalizacji wyłącznie na podstawie planu miejscowego została przyjęta w komisyjnym projekcie ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i ustawy – Prawo budowlane (druk nr 2964). Regulacja ta dotyczyła jednak wszystkich OZE, w tym elektrowni wiatrowych, nie będących mikroinstalacjami (tj. instalacjami o charakterze prosumenckim, których głównym zadaniem jest zaspokojenie zapotrzebowania na energię elektryczną jej właściciela, o mocy nieprzekraczającej 40 kW). W projekcie ustawy nie przewidziano rozwiązań dotyczących minimalnej odległości OZE od zabudowy mieszkalnej.

Biorąc pod uwagę, jak newralgiczną społecznie i środowiskowo kwestią jest lokalizacja elektrowni wiatrowych, będących jednym z rodzajów instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE), mając również na względzie przedstawione powyżej wnioski z raportu NIK, resort odpowiedzialny za planowanie i zagospodarowanie przestrzenne przygotował projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – tzw. „mała nowelizacja upzp”, w którym zawarto rozwiązania dotyczące lokalizacji instalacji OZE (projekt wpłynął do Sejmu w dniu 8 września 2015 r. – druk

nr 3896). W nowelizacji zawarto analogiczne rozwiązania, jak w projektach ustaw, tj. podstawowe założenie, iż lokalizacja OZE, w tym elektrowni wiatrowych, następuje wyłącznie na podstawie planu miejscowego, jedynym wyjątkiem są mikroinstalacje. W projekcie nie zdecydowano się na rozwiązanie kwestii odległości elektrowni wiatrowych od zabudowań.

Jak jest w innych krajach

Przepisy powszechnie obowiązujące w zbadanych rozwiązaniach z innych krajów (w tym np. w Austrii, Danii, Francji, Niemczech i Włoszech), posiadają przede wszystkim normy i regulacje dotyczące poziomów hałasu, natomiast pozostałe warunki to z reguły "miękkie" rekomendacje, doprecyzowywane na szczeblu lokalnym/regionalnym. Z przeanalizowanych rekomendacji dotyczących odległości elektrowni wiatrowych od zabudowy mieszkaniowej wynika, iż średnie odległości mieszczą się w przedziale 500-1000 m. W niektórych krajach ustalona została minimalna odległość od elektrowni wiatrowych na poziomie zbliżonym do proponowanego w projekcie ustawy, np. w Austrii czy na niektórych obszarach we Włoszech. W wielu krajach odległość ta jest mniejsza i uzależniona jest od dopuszczalnych poziomów hałasu, w zależności od prędkości wiatru. Istnieją również regulacje uzależniające minimalną odległość od wielokrotności średnicy wirnika, jak też od wielokrotności wysokości elektrowni wiatrowej.

Porównanie dotychczasowego i proponowanego stanu prawnego

Podstawa lokalizacji elektrowni wiatrowych

Obecnie obowiązujące przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dotyczą lokalizacji wszelkich rodzajów i typów instalacji odnawialnych źródeł energii, tym samym obejmują i traktują identycznie obiekty o odmiennym oddziaływaniu na otoczenie (środowisko, zdrowie ludzi, krajobraz) elektrownie wiatrowe, fotowoltaikę, panele słoneczne (baterie solarne, solarne ogrzewacze wody), pompy ciepła, geotermię, biogazownie, przy czym z uwagi na niejasną i niefortunną redakcję przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (dalej: upzp) oraz ich interpretację „proinwestycyjną”, lokalizacja OZE, w tym elektrowni wiatrowych, możliwa jest zarówno na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (dalej: mpzp), jak i na podstawie decyzji o warunkach zabudowy (dalej: decyzji WZ). W tym miejscu należy podkreślić, iż skuteczna odmowa wydania decyzji WZ, z uwagi na linię orzeczniczą oraz niejednoznaczne brzmienie przepisów dotyczące warunków wydawania decyzji WZ jest znacząco utrudniona (podkreślić także należy, iż decyzja WZ może być wydana także dla osoby, która nie jest właścicielem nieruchomości, bez zgody właściciela, a zasada dobrego sąsiedztwa została wypaczona w ten sposób, iż można wydać decyzję dotyczącą lokalizacji inwestycji niepasującej do najbliższego otoczenia). Jednocześnie należy zauważyć, iż zdarzają się sytuacje, gdy lokalizacja OZE następuje na podstawie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, co jest niezgodne z obowiązującymi przepisami – decyzje te wydaje się wyłącznie w celu realizacji inwestycji celu publicznego, do których nie należą OZE, ale zdarza się, że w oparciu o takowe decyzje lokalizacyjne elektrownie wiatrowe również są budowane.

Na lokalizację elektrowni wiatrowych będą miały znaczący wpływ regulacje wydane na podstawie tzw. ustawy krajobrazowej², a przede wszystkim przeprowadzenie audytu krajobrazowego nią przewidzianego, który w ramach wniosków i rekomendacji, będzie mógł zawierać wytyczne dotyczące parametrów wysokościowych obiektów budowlanych – ponieważ wyniki i rekomendacje powinny być uwzględniane w studiach i mpzp, audyt może stać się narzędziem mającym bezpośredni wpływ na lokalizację elektrowni wiatrowych.

Pierwsze audyty zostaną przygotowane w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy krajobrazowej, tj. do 11 września 2018 r. Tym samym perspektywa zaistnienia realnych konsekwencji opisanych przepisów jest odległa.

Odległość pomiędzy elektrownią wiatrową a zabudowaniami mieszkalnymi

W obowiązującym stanie prawnym brak jednoznacznie określonych minimalnych odległości, lub niepozostawiającego wątpliwości interpretacyjnych sposobu ich obliczania, w jakich dopuszczalne jest budowanie elektrowni wiatrowych. Obowiązujące w tym zakresie wymagania odnoszą się przede wszystkim do dopuszczalnych poziomów hałasu dla określonych rodzajów zabudowy (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*). Brak jest jednak rozwiązań dedykowanym elektrowniom wiatrowym, tak w zakresie wartości hałasu generowanego przez te elektrownie, w tym infradźwięków,

² Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. poz. 774, poz. 1688).

jak i sposobu pomiaru i badań hałasu, co powinno mieć miejsce w czasie intensywnej pracy elektrowni, a więc silnego wiatru. Skutkiem czego jest wznoszenie tych urządzeń w odległości powodującej uciążliwość w normalnym funkcjonowaniu mieszkańców nieruchomości sąsiadujących. W projekcie ustawy zaproponowano, aby odległość pomiędzy elektrownią wiatrową a zabudowaniami mieszkalnymi (a także obszarów szczególnie cennych przyrodniczo) była równa lub większa dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, a więc wysokości mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu tej budowli, wliczając elementy techniczne, czyli także łopaty elektrowni wiatrowej, których długość zwykle mieści się między 1/3 a 1/2 wysokości wieży.

Elektrownia wiatrowa jako obiekt budowlany

W obowiązującym stanie prawnym brak jest organu, który w sposób całościowy odpowiadałby za prawidłową eksploatację elektrowni wiatrowych. Kompetencje te podzielone są obecnie pomiędzy organy nadzoru budowlanego i Urząd Dozoru Technicznego, przy czym zasady eksploatacji niektórych elementów elektrowni wiatrowych, np. łopaty nie zostały w ogóle uregulowane w przepisach prawa.

Ponadto ustawa – Prawo budowlane wprowadza podział elektrowni wiatrowych na dwie części – część budowlaną i część niebudowlaną (techniczną). Podział ten został wprowadzony w 2005 r. w wyniku poprawki senackiej do jednej z ustaw nowelizujących Prawo budowlane. Jak się wydaje, przepis ten został wprowadzony przede wszystkim ze względów podatkowych - w celu zwolnienia części niebudowlanych elektrowni wiatrowych z podatku od nieruchomości, ale jego skutkiem jest również brak konieczności stosowania przepisów ustawy (m.in. dotyczących utrzymania obiektów budowlanych w należytych stanie technicznych) do części niebudowlanych elektrowni wiatrowych. Wynikiem takiej regulacji jest np. brak możliwości uznania oderwania się łopaty (uznawanej przez organy nadzoru budowlanego za części niebudowlane elektrowni wiatrowej) za katastrofę budowlaną, a tym samym wyłączenie się organów nadzoru budowlanego od interweniowania w takich sytuacjach³.

W projekcie ustawy zaproponowano wykreślenie przepisu wprowadzającego podział elektrowni wiatrowych na części budowlaną i niebudowlaną. W proponowanym stanie prawnym cała elektrownia wiatrowa będzie obiektem budowlanym (budowlą), a tym samym zastosowanie do niej będą znajdować przepisy Prawa budowlanego dotyczące użytkowania obiektów budowlanych oraz dotyczących katastrof budowlanych.

Zasady eksploatacji elektrowni wiatrowej

Uznanie całej elektrowni wiatrowej za obiekt budowlany (budowlę) nie eliminuje ryzyka powstania awarii jej elementów technicznych, tj. wirnika z zespołem łopat, zespołu przeniesienia napędu, generatora prądotwórczego, układów sterowania i zespołu gondoli wraz z mocowaniem i mechanizmem obrotu. W skrajnym przypadku awaria elementów technicznych może doprowadzić do przewrócenia się elektrowni wiatrowej lub odpadnięcia jej fragmentów, co może zagrażać życiu i zdrowiu ludzi oraz skutkować uszkodzeniem mienia. Przepisy ustawy – Prawo budowlane nie są dostosowane do kontroli ww. elementów technicznych, a pracownicy organów nadzoru budowlanego nie posiadają odpowiednich kwalifikacji do oceny ich stanu technicznego.

Dlatego projekt ustawy przewiduje wprowadzenie obowiązku uzyskania przez inwestora, oprócz decyzji o pozwoleniu na użytkowanie, dodatkowej decyzji zezwalającej na eksploatację. Decyzję zezwalającą na eksploatację elektrowni wiatrowej wydawałby Urząd Dozoru Technicznego (UDT), a więc jednostka, której obecny zakres zadań jest zbliżony do oczekiwanego zadania nadzorowania stanu technicznego elementów technicznych elektrowni wiatrowych. Przed wydaniem decyzji zezwalającej na eksploatację Urząd Dozoru Technicznego będzie m.in. sprawdzał kompletność i prawidłowość sporządzenia przedkładanej dokumentacji, zgodność wyposażenia elektrowni wiatrowej z przedłożoną dokumentacją (w tym instrukcją eksploatacji), uczestniczyć w przeprowadzaniu prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej zgodnie z przedłożoną dokumentacją oraz, w okresie dostosowawczym, będzie mógł zlecać wykonanie niektórych czynności niezbędnych do przeprowadzenia prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej podmiotom dysponującym odpowiednią wiedzą i doświadczeniem. Podkreślenia wymaga to, że tego rodzaju czynności nie są przeprowadzane przez organy nadzoru budowlanego przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na użytkowanie elektrowni wiatrowej.

³ Przykład oderwania się łopaty śmigła o długości 12,5 m w Krośnie Odrzańskim, opisany w odpowiedzi na interpelację Pani Poseł Anny Sobeckiej z 23 maja 2013 r. SPS-023-18436/13.

Szczegółowe rozwiązania

Projekt wprowadza definicję „elektrowni wiatrowej” (art. 2 pkt 1 projektu), zgodnie z którą jest to „budowla w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, składająca się co najmniej z fundamentu, wieży oraz elementów technicznych, o mocy większej niż mikroinstalacja w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii”, przy czym przez elementy techniczne elektrowni wiatrowej należy rozumieć (zgodnie z art. 2 pkt 2 projektu) „wirmik z zespołem łopat, zespół przeniesienia napędu, generator prądotwórczy, układy sterowania i zespół gondoli wraz z mocowaniem i mechanizmem obrotu”.

Zgodnie z proponowanym rozwiązaniem lokalizacja inwestycji polegającej na budowie i eksploatacji elektrowni wiatrowej (o mocy większej niż mikroinstalacji) możliwa będzie wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (art. 3 projektu). Dodatkowo, w celu osiągnięcia jednoznacznych regulacji przepisów miejscowych, nakazuje się, by plan miejscowy przewidujący lokalizację elektrowni wiatrowych wskazywał jednocześnie ich maksymalną wysokość. Ułatwi to nie tylko podejmowanie decyzji inwestycyjnych, tak przez inwestorów lokalizujących elektrownie wiatrowe, jak i inne rodzaje inwestycji, w tym zabudowę mieszkaniową, a także ocenę projektu planu miejscowego przez organy i podmioty go opiniujące i uzgadniające, w szczególności oddziaływanie na środowisko oraz na krajobraz, czy też ochronę zabytków. Mając na celu zapobieganie występowania sytuacji, gdy gminy przewidują lokalizację elektrowni wiatrowych tuż przy swoich granicach, tym samym nie tylko powodują, iż znaczna część negatywnego oddziaływania elektrowni wiatrowych będzie obejmowała tereny innych gmin, ale także własnymi dyspozycjami przestrzennymi silnie i negatywnie oddziałują na możliwości rozwoju gmin sąsiednich, proponuje się, by plan miejscowy przewidujący lokalizację elektrowni wiatrowej był sporządzany co najmniej dla terenu na którym, z powodu konieczności zachowania minimalnej odległości, o której mowa w art. 4 projektowanej ustawy, nie może być zlokalizowana zabudowa mieszkaniowa (art. 7). Przy czym, z uwagi na fakt, iż rozwiązanie to powinno w maksymalnym stopniu ograniczać możliwość podejmowania przez gminy rozstrzygnięć planistycznych negatywnie oddziałujących na gminy sąsiednie, proponuje się, by granice tego obszaru były wyznaczane przy przyjęciu maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej określonej w tym planie miejscowym. Dodatkowo, w celu zapewnienia społeczności lokalnej możliwości uzyskania informacji o planach lokalizacji elektrowni wiatrowej, proponuje się, by już w uzasadnieniu tzw. uchwały intencyjnej, która rozpoczyna prace nad projektem planu miejscowego, wskazywana była maksymalna planowana wysokość elektrowni wiatrowych. Tym samym, plan miejscowy przewidujący lokalizację elektrowni wiatrowej będzie obejmował co najmniej obszar stanowiący okrąg o promieniu równym dziesięciokrotności maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej określonej w tym planie. Omawiane regulacje przede wszystkim zapobiegają ww. negatywnemu wpływowi dyspozycji jednej gminy na rozwój i działania innych gmin, ale nie można pominąć innych pozytywnych kwestii przyjętego rozwiązania – dzięki procedurze planistycznej zapewniony zostanie prawdziwie transparentna i jawna procedura lokalizacji oraz udział społeczności lokalnej a właściciele wszystkich nieruchomości objętych planem miejscowym, a więc nieruchomości znajdujących się w faktycznym obszarze oddziaływania przyszłych elektrowni wiatrowych, będą mieli prawo (będą mogli łatwo wykazać interes prawny) do skorzystania z prawa zaskarżenia planu miejscowego do sądu administracyjnego. Rozwiązanie to ułatwi również określanie wartości nieruchomości i ewentualne dochodzenie roszczeń związanych z ograniczeniem możliwości zagospodarowania nieruchomości, tj. możliwości zlokalizowania na nich zabudowy mieszkaniowej, a także znacząco uprości procedurę uzyskiwania pozwolenia na budowę elektrowni wiatrowej oraz wszelkich inwestycji zlokalizowanych na terenach objętych planem miejscowym (z wyłączeniem zabudowy mieszkaniowej) – bowiem proces inwestycyjny zostanie ograniczony praktycznie wyłącznie do etapu budowlano – realizacyjnego. Przedmiotowe uproszczenie będzie tak dotyczyło inwestora jak i organów administracji publicznej – dla zbadania prawidłowości lokalizacji oraz zachowania minimalnych odległości określonych przepisami ustawy wystarczający będzie wypis i wyrys planu miejscowego. Biorąc pod uwagę powyższe należy podkreślić, iż zgodnie z omawianymi regulacjami nie będzie możliwości aby gmina uchwaliła plan miejscowy przewidujący lokalizację elektrowni wiatrowych, w taki sposób iż ww. okrąg w części będzie znajdował się na terenie innej gminy lub nie zostanie objęty ustaleniami planu.

Natomiast urządzenia wytwarzającego energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystującego energię wiatru, o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji będzie odbywała się na zasadach ogólnych, tj. będzie możliwa zarówno na podstawie mpzp oraz decyzji WZ, przy czym w sytuacji gdy plan miejscowy będzie przewidywał możliwość lokalizacji budynków, ich lokalizacja będzie możliwa także przypadku przeznaczenia terenu innego niż produkcyjne (czyli lokalizacja mikroinstalacji będzie możliwa także na terenach zabudowy mieszkaniowej, czy terenów rolniczych) – zmiana wprowadzana w części zmieniającej upzp.

W projekcie zawarta jest propozycja minimalnej odległości (oraz sposobu jej obliczania) jaką organy administracji publicznej są obowiązane zachowywać przy podejmowaniu dyspozycji przestrzennych, przy czym odległość ta będzie dotyczyła zarówno lokalizacji elektrowni wiatrowej w odniesieniu do zabudowy (a także obszarów szczególnie cennych przyrodniczo), jak i lokalizacji zabudowy w odniesieniu do elektrowni wiatrowej. Jednocześnie omawiana odległość będzie odległością minimalną zapewniającą bezpośrednio bezpieczeństwo ludzi i będącej jednocześnie minimum dla zabezpieczenia odpowiedniej ochrony środowiska, w tym zdrowia ludzi – będzie mogła ulec zwiększeniu w oparciu o wyniki procedury oceny oddziaływania na środowisko dotyczącej konkretnej inwestycji.

Jak wyżej wskazano – w projekcie ustawy zaproponowano, aby odległość pomiędzy elektrownią wiatrową a zabudowaniami mieszkalnymi (a także obszarów szczególnie cennych przyrodniczo) wynosiła co najmniej dziesięciokrotność całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej. Uzasadniając tę wielkość, przede wszystkim należy zauważyć, iż jest to wielkość zapewniająca bezpieczeństwo „fizyczne” – bowiem 10-krotność wysokości środka wirnika, jest odległością w jakiej najczęściej będą spadać elementy wyrzucone przez łopaty wirnika (np. zmrożony śnieg, lód) oraz urwane fragmenty łopat, co wynika z obliczeń fizycznych (załącznik nr 1 – rysunek przedstawiający trajektorię lotu urwanej łopaty). Jednakże, mając na względzie fakt, iż możliwe jest (np. przy silnym wietrze) przeniesienie elementów wyrzuconych przez łopaty na większą odległość, jak również fakt, iż na oddziaływanie elektrowni wiatrowej na otoczenie ma wpływ jej całkowita wysokość, zaproponowano, by podstawą wyznaczania minimalnej odległości była całkowita wysokość elektrowni wiatrowej.

Odnosząc się do kwestii bezpośredniego bezpieczeństwa ludzi należy zauważyć, iż problematyka bezpieczeństwa związana z eksploatacją elektrowni wiatrowych przedstawiona została w opracowaniu prof. dr hab. Grzegorza Pojmańskiego (Uniwersytet Warszawski, Wydział Fizyki) pt. „Opinia dotycząca zagrożeń związanych z eksploatacją i awariami turbin wiatrowych”. W opinii tej stwierdza się, iż „dla typowej turbiny o mocy kilku megawatów odłamki lodu o masach od kilku do kilkunastu kilogramów mogą być odrzucane na odległość ponad 700 m. Z analizy statystycznej wynika, że wbrew obiegowej opinii większość odłamków (o danej masie) oderwanych podczas pracy turbiny spada daleko od niej. W przypadku awarii polegającej na urwaniu się fragmentu łopaty lub rozpadu wskutek rozkręcenia się turbiny powyżej prędkości konstrukcyjnej – nie można wykluczyć ciskania odławkami na odległości powyżej kilometra. Pożary turbin, wywołane przez uderzenia piorunów lub awarie aparatury, mogą podczas silnego wiatru spowodować zagrożenie w odległości nawet 10-krotnej wysokości turbiny.”, a także iż za obszar zagrożony należy uznać co najmniej teren o promieniu określonym przez maksymalny zasięg rzutu przy obrotach turbiny powodujących jej rozerwanie.”.

Opracowanie to stanowiło jedną z podstaw dla przyjęcia omawianego kryterium wysokościowego dotyczącego minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od zabudowy mieszkaniowej. Przy ustalaniu opisanej wyżej wartości przeanalizowano również następujące dostępne informacje i dane odnośnie emisji generowanych przez elektrownie wiatrowe, co pozwala na zdefiniowanie kwestii potrzeby ochrony siedzib ludzkich przed:

- 1) hałasem i infradźwiękami,
- 2) promieniowaniem elektromagnetycznym,
- 3) drganiami,
- 4) efektem migotania cienia i refleksów światła.

Przedstawiając powyższe należy jednoznacznie stwierdzić, iż przeprowadzone analizy wskazują na zasadność przyjętego w projekcie ustawy, jednego z kryteriów lokalizacji elektrowni wiatrowej od zabudowy mieszkaniowej i obszarów chronionych, wymienionych w ustawie, jako 10-krotność całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej. Kryterium to jest również zasadne z uwagi na oddziaływanie wizualne, a jednocześnie, ze względu na uwarunkowania technologiczne bezpośrednio ogranicza maksymalną wielkość średnicy wirnika, którego ma wpływ m.in. na skalę uciążliwych dla ludzi efektów migotania cienia i refleksów światła.

Przyjęcie w projektowanej ustawie kryterium wysokościowego nie oznacza jednak, że przy lokalizacji elektrowni wiatrowych ustalona w ustawie minimalna odległość będzie jedynym kryterium. W każdym przypadku lokalizacji obiektu podlegającego ocenie oddziaływania na środowisko, o ograniczeniach dotyczących tej lokalizacji będą również przesądzać wyniki przeprowadzonej w tym zakresie oceny, uwzględniającej szereg specyficznych miejscowych uwarunkowań, których rozpoznanie wymaga wykonania indywidualnych analiz dla konkretnego obiektu i miejsca. Jednocześnie dalsze regulacje w tym zakresie powinny być zawarte w nowelizacji Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, poprzez określenie

dopuszczalnych poziomów hałasu infradźwiękowego w środowisku, dodatkowo konieczne jest określenie metodologii oceny poziomu hałasu emitowanego przez elektrownie wiatrowe w czasie ich optymalnej eksploatacji.

Mając na względzie fakt, iż wprowadzenie bezwzględnego obowiązku przestrzegania minimalnej odległości między obszarami szczególnie cennymi przyrodniczo a elektrowniami wiatrowymi, skutkowałoby blokowaniem przez elektrownie wiatrowe możliwości powstania np. rezerwatu przyrody, wprowadzono wyjątek, dzięki któremu możliwe będzie utworzenie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru Natura 2000 oraz leśnego kompleksu promocyjnego także bez zachowania minimalnych odległości.

Istotnym elementem przedkładanego projektu jest również zaproponowany w art. 5 sposób ustalania odległości wskazanej w art. 4, którego schemat stanowi załącznik nr 2 do uzasadnienia.

Ponieważ kwestia lokalizacji dotyczy:

- tak lokalizacji elektrowni wiatrowej w odniesieniu do zabudowy oraz obszarów szczególnie cennych przyrodniczo, jak i lokalizacji zabudowy w odniesieniu do elektrowni wiatrowej,
- zarówno odległości od istniejących, jak i planowanych obiektów, oraz obiektów, odnośnie których wydano pozwolenie na budowę,

a więc także sytuacji, gdy nie jest jeszcze określone szczegółowe położenie danego obiektu, konieczne jest precyzyjne określenie sposobu mierzenia omawianej odległości minimalnej.

Mając na względzie powyższe, w projekcie zaproponowano rozróżnienie sytuacji, gdy obiekt istnieje lub uzyskał pozwolenie na budowę (w obu tych przypadkach konkretna lokalizacja jest znana) oraz gdy wydano decyzję WZ lub na jego lokalizację pozwala plan miejscowy (w tych wypadkach znane są tylko granice terenu, na którym obiekt może być zlokalizowany). Mając na uwadze różny sposób oznaczania lokalizacji lub potencjalnej lokalizacji i ich granic, w projekcie przyjęto, iż odległość ta będzie mierzona:

- w przypadku istniejącego obiektu - od jego rzutu poziomego, co – w przypadku elektrowni wiatrowych, które składają się z wielu elementów, w tym elementów ruchomych – będzie oznaczało, że rzut poziomy elektrowni wiatrowej nie będzie rozumiany jedynie jako rzut jej fundamentów, lecz jako okrąg wyznaczany przez obrót łopat wiatraka w osi pionowej (za wiatrem),
- w przypadku pozwolenia na budowę (zgłoszenia) – analogicznie, jak w przypadku istniejącego obiektu,
- w przypadku decyzji WZ – od granicy terenu objętego decyzją WZ,
- w przypadku planu miejscowego – od linii rozgraniczającej teren o danym przeznaczeniu
- w przypadku obszaru szczególnie cennego przyrodniczo (parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru Natura 2000 oraz leśnego kompleksu promocyjnego) – od granicy tego obszaru.

W dniu wejścia w życie ustawy w obiegu prawnym znajdować się będzie szereg mpzp oraz decyzji WZ, które zezwalają na lokalizację elektrowni wiatrowych albo budynków o funkcji mieszkalnej w odległościach mniejszych niż dziesięciokrotność wysokości masztu elektrowni. Dlatego też w ustawie zaproponowano, aby jednoznacznie wskazać organy administracji architektoniczno-budowlanej, jako współodpowiedzialne za stosowanie nowych przepisów dotyczących odległości (art. 6 oraz art. 29 ust. 6). Tym samym minimalną odległość będą uwzględniać:

1) organy gminy - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy albo jego zmiany;

2) organy gminy oraz wojewoda - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu albo przyjmowaniu planu miejscowego albo jego zmiany;

3) organy gminy i wojewoda - przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy;

4) organy administracji architektoniczno-budowlanej - przy wydawaniu pozwolenia na budowę oraz ocenie zasadności wniesienia sprzeciwu wobec zgłoszenia (przy czym zauważyć należy, iż w przypadku prowadzenia postępowania w sprawie odrębnej decyzji w sprawie zatwierdzenia projektu budowlanego poprzedzające wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę, przepisy dotyczące minimalnych odległości będą musiały być zachowane, zgodnie z art. 34 ust. 5 Prawa budowlanego);

5) organy związku metropolitalnego - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu studium ramowego uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego albo jego zmiany;

6) organy województwa - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa albo jego zmiany.

Na podstawie art. 8 ustawy inwestor ubiegający się o pozwolenie na budowę elektrowni wiatrowej będzie musiał dołączyć do wniosku o jej wydanie informację wskazującą na spełnienie warunków, określonych w art. 4 ustawy oraz określającą projektowaną wysokość elektrowni wiatrowej. Informacja w zakresie wysokości elektrowni wiatrowej będzie mogła zostać wpisana do odpowiedniej rubryki we wzorze wniosku o pozwolenie na budowę określonym w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie wzorów: wniosku o pozwolenie na budowę, oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, decyzji o pozwoleniu na budowę, oraz zgłoszenia budowy i przebudowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego (Dz. U. poz. 1146, z późn. zm.).

Zarazem podkreślenia wymaga, że organ administracji architektoniczno-budowlanej nie będzie związany wnioskami płynącymi z tej informacji, lecz będzie zobowiązany do dokonania w toku postępowania własnych ustaleń faktycznych. Zadanie to zostanie w znacznej mierze ułatwione z chwilą realnego funkcjonowania przepisów ustawy bowiem lokalizacja elektrowni wiatrowych będzie mogła nastąpić jedynie na podstawie planu miejscowego obejmującego cały obszar wpływu faktu lokalizacji elektrowni wiatrowej na możliwość zagospodarowania terenu (tj. musi być sporządzony co najmniej dla obszaru, na którym, zgodnie z projektowanymi przepisami dotyczącymi minimalnej odległości, nie może być zlokalizowana zabudowa mieszkaniowa, a którego granice są wyznaczone przy przyjęciu maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej określonej w tym planie miejscowym)

W przypadku, gdy w toku ww. czynności organ stwierdzi, że nie jest zachowany warunek zachowania minimalnej odległości elektrowni wiatrowej od budynku o funkcji mieszkalnej albo obszarów cennych przyrodniczo, powinien wydać on decyzję o odmowie pozwolenia na budowę, albo wnieść sprzeciw wobec zgłoszenia.

Podkreślenia także wymaga, że skutkiem udzielenia pozwolenia na budowę elektrowni wiatrowej będzie istotne ograniczenie możliwości zagospodarowania nieruchomości położonych w odległości 10 – krotnej jej wysokości. Dlatego nieruchomości te, co do zasady, będą znajdowały się w obszarze oddziaływania projektowanej elektrowni wiatrowej, w rozumieniu art. 3 pkt 20 ustawy – Prawo budowlane, a właściciele tych nieruchomości będą stronami postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę.

Jednakże, ponieważ wprowadzenie bezwzględnego obowiązku przestrzegania minimalnej odległości między zabudową mieszkaniową a elektrowniami wiatrowymi, skutkowałoby blokowaniem przez inwestorów elektrowni wiatrowych możliwości przeprowadzania nawet remontów w istniejących budynkach, wprowadzono rozwiązanie umożliwiające rozbudowę, nadbudowę, remont oraz odbudowę i przebudowę i budynków mieszkalnych. Przepis będzie tak dotyczył budynków istniejących w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy, jak i budynków, które powstały później. Tym samym, przepis umożliwi także taką rozbudowę budynku mieszkalnego, która spowoduje naruszenie minimalnych

odległości od elektrowni wiatrowej, określonych wprowadzonymi przepisami. Niezależnie bowiem od negatywnego oddziaływania elektrowni wiatrowych na zdrowie ludzi, przepisy ustawy nie mogą stanowić bariery w kontynuowaniu dotychczasowego zagospodarowania nieruchomości, a więc uniemożliwiać mieszkańcom rozbudowę (przebudowę, remont) własnych domów. Co więcej, z uwagi na fakt, iż omawiana sytuacja dotyczy wyłącznie istniejącej zabudowy (przepis nie obejmuje powstawania nowych budynków), nie można mówić o ochronnej roli przepisów przed podejmowaniem niewłaściwych, szkodzących decyzji – inwestor, a więc podmiot dokonujący rozbudowy (przebudowy, remontu) własnego budynku mieszkalnego ma zwykle informacje o sąsiedztwie elektrowni wiatrowej, a więc decyzję o dalszym zamieszkiwaniu mimo negatywnego jej oddziaływania podejmuje mając pełnię wiedzy.

Z uwagi na cele projektu nie będzie on miał zastosowania do lokalizowania i budowy innych obiektów budowlanych niż budynki mieszkalne i budynki o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa. Stąd realizacja budynków o innych funkcjach np. garaży, obiektów gospodarczych, inwentarskich będzie następowała na dotychczasowych zasadach, bez konieczności zachowania wskazanych w ustawie odległości od elektrowni wiatrowych.

Przepisy art. 9-15 regulują procedurę wydawania przez Urząd Dozoru Technicznego decyzji zezwalającej na eksploatację elektrowni wiatrowej.

Decyzja ta będzie wydawana na wniosek inwestora po uzyskaniu przez niego ostatecznej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie, wydanej przez organ nadzoru budowlanego na podstawie przepisów ustawy – Prawo budowlane.

Do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na eksploatację elektrowni wiatrowej inwestor będzie dołączał kopię ostatecznej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie elektrowni wiatrowej, opis techniczny elementów technicznych, wykaz i opis sposobu funkcjonowania urządzeń zabezpieczających elektrownię wiatrową przed awarią, schematy elektryczne, hydrauliczne, pneumatyczne niezbędne do prawidłowego i bezpiecznego wykonania prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej, instrukcję eksploatacji elektrowni wiatrowej oraz dokumentację uzupełniającą, o ile ma zastosowanie (art. 10 projektu ustawy).

Przed wydaniem decyzji zezwalającej na eksploatację UDT będzie m.in. sprawdzał kompletność i prawidłowość przedłożonej dokumentacji, zgodność wyposażenia elektrowni wiatrowej z przedłożoną dokumentacją i warunkami technicznymi dozoru technicznego (w tym instrukcją eksploatacji) oraz uczestniczył w przeprowadzaniu prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej zgodnie z przedłożoną dokumentacją i warunkami technicznymi dozoru technicznego, (art. 12 projektu ustawy). Ponadto przepis art. 12 ust. 4 projektu ustawy zawiera upoważnienie dla ministra właściwego ds. gospodarki do określenia w drodze rozporządzenia, warunków technicznych eksploatacji i przeprowadzania prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej (upoważnienie fakultatywne).

W przypadku braku wydania przez ministra właściwego ds. gospodarki ww. rozporządzenia, elektrownia wiatrowa będzie mogła być eksploatowana na podstawie warunków technicznych ustalonych z Urzędem Dozoru Technicznego (art. 12 ust. 3 projektu).

Decyzja zezwalająca na eksploatację elektrowni wiatrowej wydawana będzie na okres 2 lat i po tym okresie utraci ona ważność. Jednakże po upływie 18 miesięcy od dnia wydania decyzji inwestor będzie mógł złożyć wniosek o jej przedłużenie na okres kolejnych dwóch lat. Przepis ten ma za zadanie zapewnienie okresowej kontroli zdatności elementów technicznych elektrowni wiatrowej do eksploatacji. Wydanie decyzji o przedłużeniu ważności decyzji pozwoleniu zezwalającej na eksploatację elektrowni wiatrowej wymagać będzie ponownego przeprowadzenia postępowania opisanego w art. 9-12 ustawy (art. 13 projektu ustawy). Decyzja o pozwoleniu na eksploatację elektrowni wiatrowej wygasać będzie także w chwili rozpoczęcia naprawy i modernizacji na eksploatowanej elektrowni wiatrowej.

W przypadku dokonywania przez inwestora naprawy lub modernizacji elementów technicznych elektrowni wiatrowej, nie stanowiących robót budowlanych, inwestor zobowiązany będzie do uprzedniego uzgodnienia tego zamiaru z Urzędem Dozoru Technicznego. Uzgodnienie będzie dokonywane w trybie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego.

Natomiast po dokonaniu naprawy lub modernizacji elementów technicznych elektrowni wiatrowej inwestor zobowiązany jest do ponownego uzyskania decyzji o pozwoleniu na eksploatację.

Za czynności UDT, o których mowa w art. 12 oraz 14 projektu ustawy, pobierane będą opłaty, uiszczane przez podmioty, na rzecz których wykonywane będą te czynności. Wysokość tych opłat określi w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw gospodarki określając sposób ustalania i terminy pobierania opłat. Ustalając wysokość opłat minister właściwy do spraw gospodarki uwzględni sposób przeprowadzenia i stopień skomplikowania oraz zakres wykonywanych czynności, czas

poświęcony na wykonanie czynności, termin, w którym wykonywane są czynności UDT, moc i wysokość elektrowni wiatrowej oraz czas dojazdu do elektrowni wiatrowej (art. 15 projektu ustawy).

Czynności jakie podejmować będzie UDT przed wydaniem decyzji zezwalającej na eksploatację oraz uzgodnienia dokonania naprawy lub modernizacji elementów technicznych elektrowni wiatrowej mają na celu ustalenie stanu faktycznego, który będzie stanowił podstawę obiektywnej oceny do bezpiecznej eksploatacji elektrowni wiatrowej, a tym samym przesłankę do wydania decyzji zezwalającej na eksploatację elektrowni wiatrowej.

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie górnej granicy wysokości opłaty pobieranej przez UDT, w wysokości 1% wartości inwestycji wybudowania elektrowni wiatrowej. Zgodnie z art. 29 ust. 3 do czasu wejścia w życie rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki, o którym mowa w art. 15 ust. 4 ustawy, ww. opłaty będą pobierane w maksymalnej wysokości.

Art. 16 projektu ustawy nakłada na inwestora obowiązek utrzymania elektrowni wiatrowej w należyłym stanie technicznym oraz zawiadomienia Urzędu Dozoru Technicznego o każdym niebezpiecznym uszkodzeniu elektrowni wiatrowej lub nieszczęśliwym wypadku związanym z jej eksploatacją.

W zakresie nieuregulowanym w projektowanej ustawie do lokalizacji, budowy i użytkowania elektrowni wiatrowych wprost zastosowanie będą miały przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane. Natomiast przepisy ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym stosowane będą odpowiednio, tzn. z modyfikacjami wynikającymi ze specyfiki konstrukcji elektrowni wiatrowych oraz regulacji projektu ustawy (art. 20 projektu ustawy).

W art. 21 projektu ustawy zaproponowano wprowadzenie trzech zmian do ustawy – Prawo budowlane.

Pierwsza z nich polega na wykreśleniu przepisu wprowadzającego podział elektrowni wiatrowej na część budowlaną i niebudowlaną (zmiana art. 3 pkt 3 ustawy – Prawo budowlane).

Druga ze zmian polega na wskazaniu wojewody jako organu administracji architektoniczno-budowlanej właściwego do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę elektrowni wiatrowej (dodanie pkt 7 w art. 82 ust. 3 ustawy – Prawo budowlane). Powyższe podyktowane jest koniecznością zapewnienia prawidłowego prowadzenia postępowania, z uwzględnieniem nowych przesłanek wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę (minimalna odległość). W ocenie projektodawcy służby wojewody są lepiej przygotowane do realizacji tego zadania niż pracownicy starostw.

Trzecia zmiana polega na jednoznacznym wskazaniu, że elektrownia wiatrowa zaliczana jest do kategorii XXIX obiektów budowlanych, a tym samym wymaga uzyskania pozwolenia na użytkowanie. Jak wskazał NIK w 2015 r. w Informacji o wynikach kontroli „Lokalizacja i Budowa Lądowych Farm Wiatrowych” w obecnym stanie prawnym zagadnienie to jest różnie interpretowane przez różne organy administracji architektoniczno-budowlanej oraz nadzoru budowlanego.

Sankcje

W związku z koniecznością zapewnienia przestrzegania przepisów projektowanej ustawy zakłada ona wprowadzenie przepisów o charakterze stricte sankcyjnym (art. 17 i 18).

Dopuszczenie do eksploatacji elektrowni wiatrowej bez otrzymania decyzji Urzędu Dozoru Technicznego o dopuszczeniu urządzenia do eksploatacji lub wbrew decyzji Urzędu Dozoru Technicznego o wstrzymaniu eksploatacji elektrowni wiatrowej zagrożone będzie karą grzywny, ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do lat 2. Tym samym postępowanie w tych sprawach będzie przebiegać na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego.

Ponadto uniemożliwianie lub utrudnianie wykonywania czynności, o których mowa w art. 12 ust. 1 projektowanej ustawy lub nie wykonywanie obowiązku zawiadomienia Urzędu Nadzoru Technicznego o niebezpiecznym uszkodzeniu urządzenia technicznego lub nieszczęśliwym wypadku związanym z eksploatacją elektrowni wiatrowej będzie podlegało karze grzywny. Postępowanie w tym zakresie będzie następowało w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia na podstawie wniosku o ukaranie złożonego przez Urząd Dozoru Technicznego (art. 19 projektowanej ustawy).

Równolegle stosowane będą przepisy karne określone w art. 90-93 ustawy – Prawo budowlane (zgodnie z art. 20 projektowanej ustawy przepisy Prawa budowlanego, w sprawach nieuregulowanych będą stosowane wprost).

Zmiany innych ustaw

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Ponieważ projektowana ustawa będzie stanowiła *lex specialis* w stosunku do przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a jednocześnie jej rozwiązania nie powinny uniemożliwiać realizacji celów ustawy o odnawialnych źródłach energii i stanowić bariery w powstawaniu instalacji o charakterze prosumenckim, proponuje się, by urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujące energię wiatru, o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji odbywała się na zasadach ogólnych, tj. by była możliwa zarówno na podstawie mpzp oraz decyzji WZ. Przy czym, w sytuacji gdy plan miejscowy będzie przewidywał możliwość lokalizacji budynków, lokalizacja mikroinstalacji będzie możliwa także przypadku przeznaczenia terenu innego niż produkcyjne (czyli lokalizacja mikroinstalacji będzie możliwa także na terenach zabudowy mieszkaniowej, czy terenów rolniczych), o ile plan miejscowy nie zakazuje tego rodzaju inwestycji – zmiana wprowadzana w części zmieniającej upzp (art. 19, zmiana art. 15 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Ponieważ przepisy niniejszej ustawy dotyczą wyłącznie elektrowni wiatrowych, natomiast przepisy upzp zawierają regulacje dotyczące wszelkich rodzajów urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, poza ww. zmianą dotyczącą instalacji o charakterze prosumenckim, do upzp nie wprowadza się innych zmian – po wejściu w życie niniejszej ustawy przepisy upzp, niejako automatycznie, bez konieczności dokonywania zmiany brzmienia przepisów, będą dotyczyły wyłącznie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii innych niż urządzenia wykorzystujące energię wiatru.

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Ponieważ dotychczas w sposób niepełny i niejednoznaczny była uregulowana kwestia dokonywania oceny oddziaływania na środowisko elektrowni wiatrowych (decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach), co skutkowało tym, iż ocena ta była dokonywana przez podmioty nie posiadające wystarczającej wiedzy oraz niedysponujące pracownikami o odpowiednich kompetencjach do dokonania takiej oceny, w projekcie ustawy zaproponowano by decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach były wydawane wyłącznie przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Ustawa o odnawialnych źródłach energii

Projektowana ustawa wprowadza obowiązek uzyskiwania, przed przystąpieniem do eksploatacji elektrowni wiatrowej, decyzji zezwalającej na eksploatację, która jest wydawana na wniosek inwestora przez Urząd Dozoru Technicznego. By obowiązek ten został odzwierciedlony w systemie prawnym, a brak jego realizacji wiązał się z negatywnymi konsekwencjami dla inwestora, a tym samym by w interesie inwestora było dbanie o posiadanie ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację elektrowni wiatrowej, co będzie miało bezpośrednie przełożenie na znaczące zwiększenie bezpieczeństwa ich funkcjonowania, a więc bezpieczeństwa ludzi i mienia. Omawiane odzwierciedlenie następuje poprzez wprowadzenie odpowiednich zmian do ustawy o odnawialnych źródłach energii, dzięki którym energia elektryczna wytworzona z odnawialnych źródeł energii w instalacji niebędącej mikroinstalacją będzie mogła być zakupiona wyłącznie w przypadku, gdy (oprócz dotychczas funkcjonujących warunków) wszystkie urządzenia wchodzące w skład tej instalacji, służące do wytwarzania tej energii będą posiadały ważną decyzję zezwalającą na eksploatację (o ile decyzja taka jest wymagana przepisami odrębnymi, a więc m. in. przepisami niniejszej projektowanej ustawy). Kolejnym rozwiązaniem jest wprowadzenie analogicznego wymogu do przepisów regulujących kwestię sprzedaży energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w drodze aukcji, w tym do treści oferty złożonej przez uczestnika aukcji, która będzie musiała zawierać numer i datę decyzji zezwalającej na eksploatację każdego z urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii wchodzącego w skład instalacji odnawialnego źródła energii, o ile decyzja taka jest wymagana przepisami odrębnymi.

Rozwiązania intertemporalne

Działanie UDT w okresie przejściowym

Ponieważ przy wykonywaniu czynności przez UDT konieczne może się okazać wykonanie specjalistycznych czynności, do wykonania których UDT obecnie nie posiada kompetencji i nie uzupełni ich do dnia wejścia w życie ustawy, w projekcie ustawy zaproponowano, by w takich sytuacjach UDT mógł zlecić wykonanie tych prac specjalistycznym podmiotom posiadającym specjalistyczną wiedzę i stosowne doświadczenie. Ze względu na brak możliwości obecnie wskazania zakresu prac specjalistycznych, które mogłyby być zleczone przez UDT konieczność wykonania tych prac w trybie pilnym zaproponowano, że w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do czasu

zdobycia przez UDT odpowiednich kompetencji, możliwe będzie zlecenie takich czynności bez stosowania ustawy – Prawo zamówień publicznych (art. 25 projektu ustawy).

Sprawy w toku

Ponieważ proces budowy i lokalizacji (uchwalanie planów miejscowych, wydawanie decyzji WZ) jest procesem ciągłym, szczegółowo uregulowano kwestię toczących się procesów i sposób ich dostosowania do wprowadzanego wymogu w zakresie minimalnej odległości. Celem przyjętych w projekcie ustawy rozwiązań jest, to by w procesie dostosowania:

- uwzględniano fakt istnienia danego obiektu, z poszanowaniem posiadanego prawa do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, określonego tak w pozwoleniu na budowę (zgłoszeniu), w planie miejscowym, decyzji WZ,
- poszanowane zostały ustalenia wynikające z planów miejscowych, przy daniu pierwszeństwa prawa do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej,
- decyzje o warunkach zabudowy niespełniające wymogu w zakresie minimalnej odległości dawały pierwszeństwo prawa do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej.

Mając na względzie powyższe zaproponowano, by w zakresie postępowań w sprawach o wydanie decyzji WZ oraz wydanych decyzji WZ dotyczących mieszkaniowej budynków mieszkalnych i budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, decyzje WZ, bez względu na zachowanie minimalnej odległości, pozostały w mocy (a więc mogły stanowić podstawę powstania budynku), natomiast prowadzone postępowania o wydanie decyzji WZ mogły być kontynuowane. Jednocześnie, z uwagi na bezpieczeństwo i zdrowie ludzi, jednoznacznie wskazano, że w przypadku, gdy elektrownia wiatrowa istnieje lub jest na nią wydane pozwolenie na budowę, lub jej lokalizację przewiduje plan miejscowy, należy odmówić wydania decyzji WZ na zabudowę mieszkaniową. W tym miejscu podkreślić należy, iż to ograniczenie inwestycyjne dotyczące budynków mieszkalnych, w przypadku pozwoleń na budowę elektrowni wiatrowych lub przewidzianych w planie miejscowym nie będzie miało charakteru trwałego – zgodnie z projektowanymi rozwiązaniami, niezrealizowane pozwolenia na budowę wygasną w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy (nie zaś od dnia wydania lub odebrania decyzji, czy od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna), zaś zmiana planu miejscowego polegająca na zastąpieniu sposobu zagospodarowania nieruchomości poprzez lokalizację elektrowni wiatrowej innym sposobem jego zagospodarowania, podobnie jak ma to miejsce obecnie, leży w kompetencjach gminy i należy do obszaru jej władztwa.

W zakresie postępowań w sprawach o wydanie decyzji WZ oraz wydanych decyzji WZ dotyczących elektrowni wiatrowych decyzje WZ wydane będą traciły moc, a postępowania wszczęte i niezakończone będą umarzone, niezależnie od zachowania odległości. Jedynym wyjątkiem będą decyzje WZ wydane przed dniem wejścia w życie ustawy, których treść jest zgodna z projektowanymi przepisami dotyczącymi minimalnych odległości – w takim przypadku decyzja WZ będzie ważna przez rok i jeden dzień od dnia wejścia w życie ustawy, co jest spójne z przepisami dotyczącymi postępowań w przedmiocie pozwoleń na budowę – które wszczęte i niezakończone w dniu wejścia w życie ustawy będą mogły być prowadzone przez rok od dnia jej wejścia w życie. By możliwe było wydanie pozwolenia na budowę, jego podstawa lokalizacyjna, a więc w omawianym przypadku decyzja WZ, powinna być ważna w dniu wydawania pozwolenia na budowę. Mając na względzie pewność inwestycyjną oraz zachowanie trwałości pozwoleń na budowę, zaproponowano, by omawiane decyzje WZ nie traciły mocy w sytuacji, gdy na ich podstawie zostało wydane pozwolenie na budowę.

Przechodząc do kwestii studiów, planów zagospodarowania przestrzennego województwa oraz planów miejscowych to te uchwalone (studia i plany zagospodarowania przestrzennego województwa) lub obowiązujące (plany miejscowe) przed dniem wejścia w życie ustawy zachowają ważność lub moc. Przy czym jeśli w planie miejscowym obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy przewidziano lokalizację elektrowni wiatrowej, która nie spełnia wymagań dotyczących minimalnej odległości (tak odnośnie istniejącego budynku, budynku odnośnie którego wydano pozwolenie na budowę / dokonano skutecznego zgłoszenia, uzyskano decyzję WZ, jego lokalizację przewiduje plan miejscowy), organ administracji architektoniczno-budowlanej odmawiał będzie wydania pozwolenia na budowę. Natomiast w analogicznym przypadku, lecz dotyczącym zabudowy mieszkaniowej, organ administracji architektoniczno-budowlanej odmawiał będzie wydania pozwolenia na budowę, tylko i wyłącznie w sytuacji jeśli niezachowanie minimalnej odległości dotyczy elektrowni wiatrowej istniejącej albo objętej pozwoleniem na budowę, a więc uzyskanie pozwolenia na budowę będzie możliwe w przypadku, gdy lokalizacja elektrowni wiatrowej jest przewidziana w planie miejscowym lub w decyzji WZ. W tym miejscu podkreślić należy, iż przepisy materialne projektowanej

ustawy pozwalają na przebudowę, nadbudowę, rozbudowę, remont, montaż lub odbudowę budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa. Tym samym możliwe będzie uzyskanie zarówno decyzji WZ jak i pozwolenia na budowę (oraz dokonanie zgłoszenia) dotyczących ww. działań także w przypadku niezachowania projektowanych minimalnych odległości.

Natomiast do projektów studiów, planów zagospodarowania przestrzennego województwa oraz planów miejscowych albo ich zmian, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy dokonano wyłożenia, a w przypadku planu zagospodarowania przestrzennego województwa – przedstawiono projekt planu ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w celu stwierdzenia jego zgodności z koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju oraz programami rządowymi, będą miały zastosowanie przepisy dotychczasowe, przy czym reguły uzyskania pozwolenia na budowę w przypadku niezachowania minimalnych odległości będą analogiczne jak w przypadku planów miejscowych obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy.

Przechodząc do kwestii pozwoleń na budowę oraz zgłoszeń w projekcie zaproponowano pozostawienie ich w obrocie prawnym, tj. by pozwolenia na budowę wydane przed dniem wejścia w życie ustawy, zachowały moc, analogicznie, by zgłoszenia budowlane, w stosunku do których organ nie wniósł sprzeciwu, pozostały skuteczne. Przy czym przepisy te będą dotyczyły budynków mieszkalnych i budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa – decyzje dotyczące elektrowni wiatrowych niespełniające warunku minimalnej odległości również zachowują moc, jednakże pod warunkiem, że dla elektrowni wiatrowej w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy zostanie wydane pozwolenie na ich użytkowanie, chyba że ta decyzja została wydana przed dniem wejścia w życie ustawy. Przedmiotowy warunek będzie dotyczył także elektrowni wiatrowych, dla których pozwolenie na budowę zostało wydane w efekcie prowadzenia postępowania wszczętego a niezakończonych w dniu wejścia w życie ustawy.

W odniesieniu do toczących się w dniu wejścia w życie ustawy postępowań w przedmiocie pozwolenia na budowę dotyczącego zabudowy mieszkaniowej, będą prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych. Analogiczna regulacja została zaproponowana w stosunku do zgłoszeń budowlanych, które wniesione przed dniem wejścia w życie ustawy, dla których do dnia wejścia w życie ustawy nie upłynął termin na wniesienie sprzeciwu, organ administracji architektoniczno-budowlanej będą oceniane według przepisów dotychczasowych. Natomiast toczące się postępowania w przedmiocie pozwolenia na budowę dotyczące elektrowni wiatrowej będą prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych, o ile podstawą lokalizacji jest plan miejscowy lub decyzja WZ zgodna z przepisami dotyczącymi minimalnej odległości – w innych przypadkach postępowania będą umarzone. Podkreślić należy, iż do elektrowni wiatrowych zrealizowanych na podstawie tych pozwoleń na budowę będą miały zastosowanie nowe regulacje dotyczące pozwolenia na użytkowanie oraz dozoru technicznego, a także sankcji związanych z nieprzestrzeganiem przepisów w tym zakresie.

W celu usprawnienia procesu wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę elektrowni wiatrowej, do wniosku o wydanie tej decyzji inwestor zobowiązany będzie dołączyć informację wskazującą na spełnienie warunku zachowania minimalnej odległości (art. 29 ust. 5 i 7 projektu ustawy). Zarazem podkreślenia wymaga, że organ administracji architektoniczno-budowlanej nie będzie związany wnioskami płynącymi z tych informacji i będzie zobowiązany do dokonania w toku postępowania własnych ustaleń faktycznych. Zauważyć również należy, iż w zakresie zabudowy mieszkaniowej ustawa nie wprowadza nowych obowiązków, w tym obowiązków dotyczących przedstawiania informacji o elektrowniach wiatrowych znajdujących się w sąsiedztwie zabudowy będącej przedmiotem wniosku – zróżnicowanie to związane jest z odmiennym w prawie traktowaniem przedsiębiorców i podmiotów indywidualnych działających w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Elektrownie wiatrowe eksploatowane w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy

Odnosząc się do kwestii elektrowni wiatrowych eksploatowanych w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy zaproponowano, by w sytuacji, gdy:

- odległość pomiędzy tą elektrownią a zabudową mieszkaniową jest mniejsza niż odległość wskazana w art. 4 projektu – istniała możliwość przeprowadzania remontu lub innych czynności jedynie w celu zapewnienia prawidłowej eksploatacji elektrowni,
- odległość pomiędzy tą elektrownią a zabudową mieszkaniową jest mniejsza niż odległość wskazana w art. 4 projektu – obowiązywał zakaz zwiększania parametrów użytkowych elektrowni lub jej oddziaływania na środowisko oraz podejmowania czynności mogących mieć takie skutki,

Przy czym do ww. czynności zastosowanie będą miały przepisy wprowadzane w projekcie, tzn. regulacje dotyczące pozwolenia na eksploatację oraz dozoru technicznego.

Elektrownie wiatrowe oddane do użytkowania przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy

Odnosząc się do kwestii elektrowni wiatrowych oddanych do użytkowania przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy proponuje się, by

- w ciągu jednego roku od dnia wejścia w życie ustawy obligatoryjne było uzyskanie decyzji zezwalającej na eksploatację elektrowni, do której będą miały zastosowanie przepisy wprowadzane w projekcie.

Zgodnie z proponowaną regulacją, w przypadku wszystkich pozwoleń wydanych po wejściu w życie projektu ustawy, bez względu na moment wszczęcia postępowania o ich wydanie – będą mieć zastosowanie przepisy dotyczące pozwoleń na eksploatację oraz dozoru technicznego.

Postępowania w toku – kompetencje organów

Z uwagi na wprowadzane przepisy, na podstawie których zmianie ulegnie właściwość organów, mając na względzie płynność prowadzonych postępowań oraz sprawność działania administracji, proponuje się, by sprawy wszczęte i niezakończone dotyczące postępowań pozwoleń na budowę elektrowni wiatrowych oraz pozwoleń na użytkowanie elektrowni wiatrowych są prowadzone przez organy, które były właściwe do ich prowadzenia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Analogiczne rozwiązanie przewidziano dla spraw wszczętych i niezakończonych dotyczących decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach elektrowni wiatrowych – będą one prowadzone przez organy, które były właściwe do ich prowadzenia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Wejście w życie

Planuje się, iż projektowane rozwiązania wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów zmieniających ustawę o odnawialnych źródłach energii, które wejdą w życie z dniem 1 lipca 2016 r., co jest związane z terminem wejścia w życie tej ustawy. Zakłada się również, iż po 3 latach od dnia wejścia w życie ustawy utraci moc art. 5 ust. 1 pkt 5 dotyczący sposobu mierzenia odległości od elektrowni wiatrowej, której lokalizacja jest przewidziana w decyzji WZ – po 3 latach od dnia wejścia w życie ustawy rozwiązanie takie będzie zbędne – elektrownie wiatrowe bądź będą zrealizowanymi inwestycjami bądź wygasną decyzje WZ i pozwolenia na budowę ich dotyczące.

Przewidywane skutki wprowadzenia regulacji

1. **społeczne** – w związku z licznymi skargami dotyczącymi niekontrolowanego rozpowszechniania instalacji wytwarzających energię wiatrową wejście w życie proponowanej regulacji spowoduje podniesienie stopnia zaufania obywateli do państwa

Zgodnie z art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego powinien zostać poddany konsultacjom także z mieszkańcami. Wprowadzenie reguły, zgodnie z którą lokalizacja elektrowni wiatrowych możliwa będzie wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zapobiegnie sytuacji, w której organy administracji publicznej w arbitralny sposób podejmują decyzje dotyczące lokalizacji i budowy tych instalacji. Wprowadzana regulacja zapewni społeczności lokalnej udział w podejmowaniu decyzji dotyczących sposobu zagospodarowania otaczającej ich przestrzeni.

Istotnym elementem przedkładanego projektu jest także określenie odległości, jaka będzie wymagana pomiędzy zabudowaniami mieszkalnymi a elektrowniami wiatrowymi. Dzięki temu, kierowane przez mieszkańców do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, uwagi do projektu miejscowego planu, dotyczące odległości planowanych elektrowni wiatrowych, będą musiały być rozpatrzone zgodnie z wprowadzaną regulacją dotyczącą minimalnej wymaganej odległości.

2. **gospodarcze** – wejście w życie projektowanej regulacji przyczyni się do zatrzymania nieskoordynowanego rozprzestrzeniania się lokalizacji elektrowni wiatrowych;

Wprowadzenie reguły, zgodnie z którą lokalizacja i budowa elektrowni wiatrowych możliwa będzie wyłącznie:

- na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz
- pod warunkiem zachowania ustalonej, jako dziesięciokrotność całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, minimalnej odległości pomiędzy tą elektrownią a zabudowaniami mieszkalnymi

przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa inwestycyjnego w Polsce. Dzięki temu inwestorzy będą mieć informacje dotyczące planowanego rozwoju obszarów otaczających nieruchomości, na której

planują swoje działania. Jest to szczególnie ważne w przypadku branży deweloperskiej, gdyż informacja ta będzie miała wpływ na popyt na budowane mieszkania oraz ich ceny.

Regulacja wpłynie na poziom stopy zwrotu inwestorów zainteresowanych inwestowaniem w budowę i eksploatacją elektrowni wiatrowych.

3. **finansowe** – wejście w życie projektowanej regulacji nie będzie bezpośrednio powodować konieczności poniesienia wydatków z budżetu państwa ani budżetu jednostek samorządu terytorialnego;

Przedkładana regulacja nie nakłada ani na jednostki samorządu terytorialnego ani na budżet państwa dodatkowych zobowiązań finansowych, jednakże dodatkowe obowiązki w procesie wydawania pozwoleń na budowę oraz rozpatrywania odwołań od decyzji UDT są nowym zadaniem dla administracji wymagającym zatrudnienia nowych pracowników. Szacunkowe roczne koszty dla wszystkich elektrowni wiatrowych w Polsce wyniosą około 27-150 mln zł przy zachowaniu obecnego poziomu mocy elektrowni wiatrowych (około 5300 MW).

Przedkładana regulacja wpłynie na koszty inwestorów z uwagi na dodatkowe koszty związane z nowymi wymaganiami w procesie uzyskiwania pozwolenia na budowę oraz obowiązkiem poddania elementów elektrowni wiatrowej odpłatnemu dozoru technicznemu (cennik ustali minister właściwy ds. gospodarki).

4. **prawne** – wejście w życie projektowanej regulacji wprowadzi nowe prawne obowiązki z zakresu uzyskiwania pozwolenia na budowę oraz obowiązki dotyczące eksploatacji; tj. uzyskanie decyzji zezwalającej na eksploatację elektrowni wiatrowej oraz podawania się okresowym czynnościom dozoru technicznego

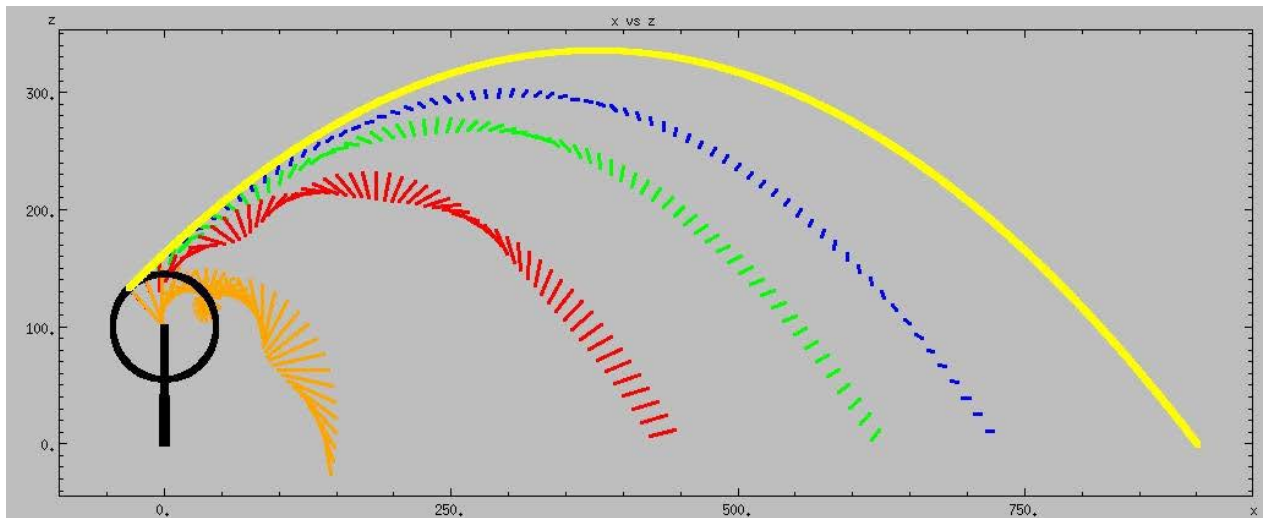
Wejście w życie proponowanej regulacji spowoduje zmianę w procedurze procesu inwestycyjno-budowlanego elektrowni wiatrowych. Zgodnie z proponowanym rozwiązaniem uruchomienie elektrowni wiatrowej wymagać będzie uzyskania pozwoleń na: budowę, użytkowanie oraz eksploatację. Podczas jej eksploatacji – zgodnie z proponowaną regulacją – elektrownia będzie poddawana okresowym czynnościom dozoru technicznego.

Wprowadzenie zasady, iż lokalizacja elektrowni wiatrowej możliwa jest wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oznacza uniemożliwienie budowania tych instalacji na podstawie decyzji o warunkach zabudowy.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.). W tym miejscu należy wyjaśnić, że określanie wysokości elektrowni wiatrowej w celu przeprowadzenia analizy dotyczącej minimalnej odległości od zabudowy mieszkaniowej nie należy do grupy przepisów technicznych a jedynie do przepisów dotyczących lokalizowania elektrowni wiatrowych.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projektowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

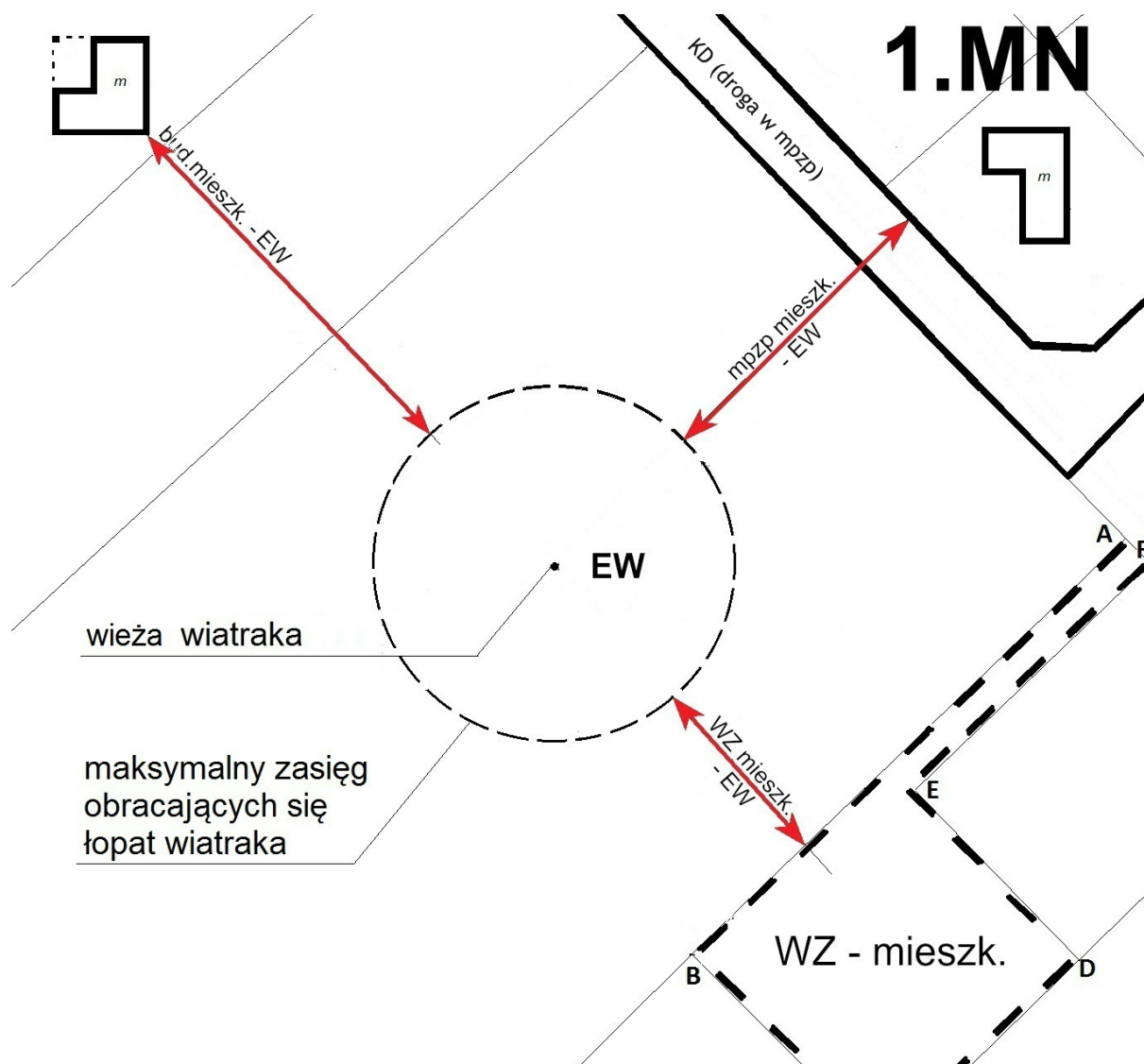

Trajektorie lotu urwanej łopaty: kolor niebieski - fragment o długości 5.5 m (przypadek Korsze); zielony - $\frac{1}{4}$ łopaty; czerwony – połowa łopaty; pomarańczowy – cała łopata. Kolorem żółtym oznaczono maksymalny zasięg rzutu w próżni - prof. dr hab. Grzegorz Pojmański, Uniwersytet Warszawski, Wydział Fizyki, Opinia dotycząca zagrożeń związanych z eksploatacją i awariami turbin wiatrowych

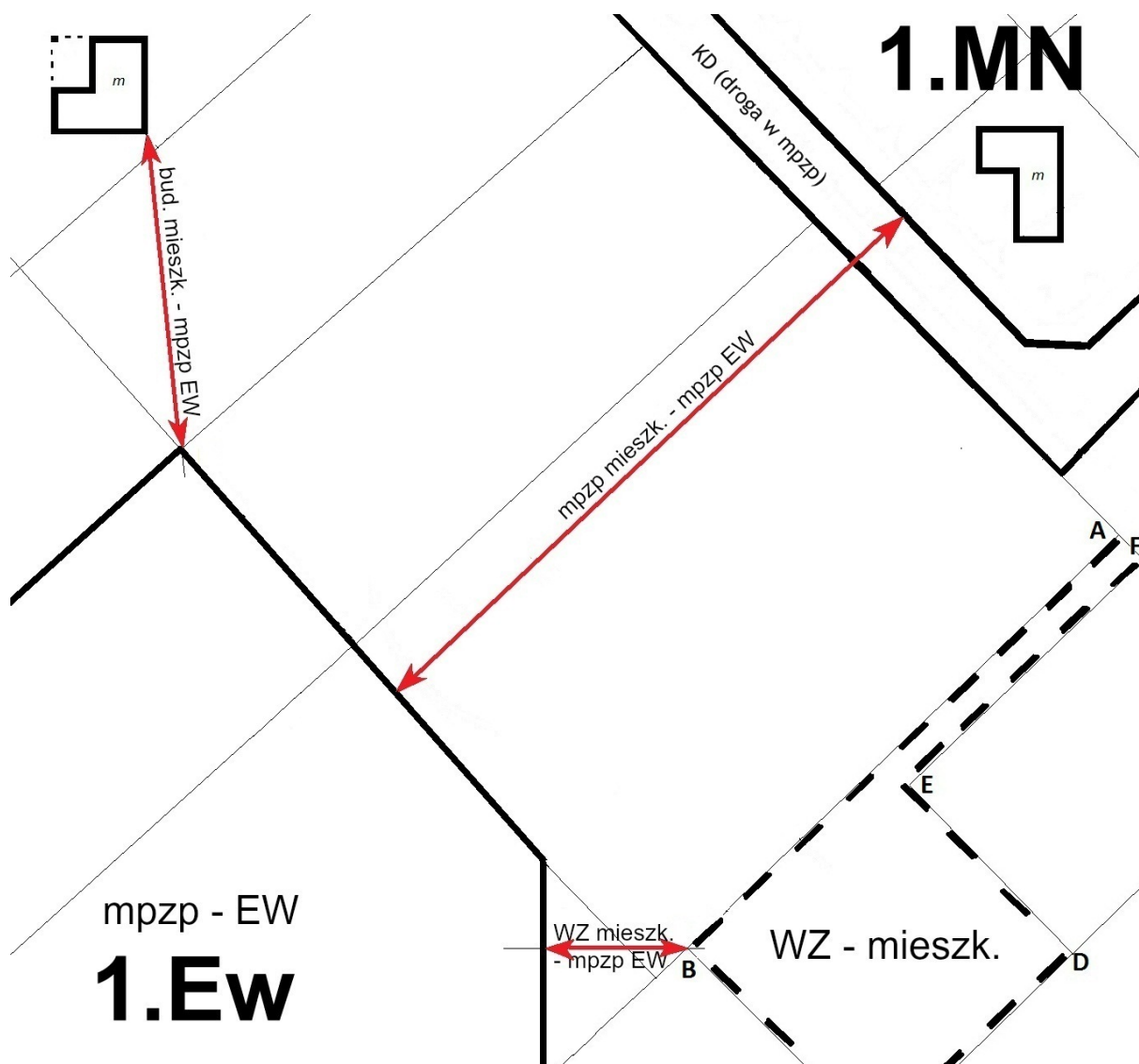
Załącznik nr 2
do uzasadnienia projektu ustawy
o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych

Rysunki obrazujące regulację projektowanego art. 5, tj. przedstawiające wzajemne **odległości między zabudową mieszkaniową, a elektrownią wiatrową** – w poszczególnych sytuacjach, w zależności od tego, czy lokalizacja obiektów jest skonkretyzowana (obiekty istnieją lub wydano pozwolenia na budowę) czy też znane są jedynie granice terenu, na którym obiekty mogą zostać zlokalizowane (na podstawie planu miejscowego lub decyzji WZ).

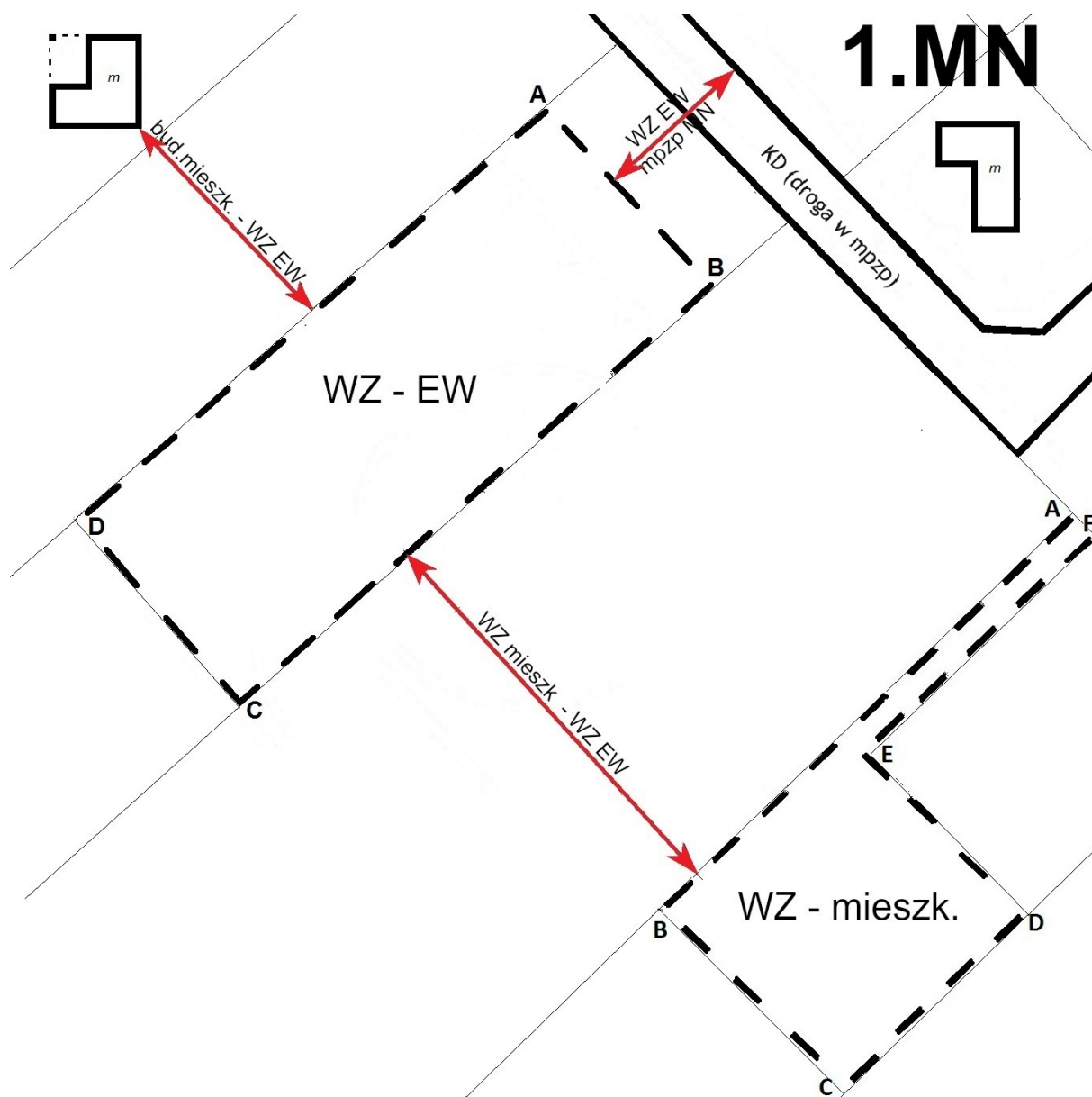
Uwaga: na rysunkach nie zachowano skali.

Rys. 1 wzajemne odległości elektrowni wiatrowej i zabudowy mieszkaniowej, w przypadku, gdy elektrownia wiatrowa istnieje lub jest wydane pozwolenie na budowę jej dotyczące

Rys. 2 wzajemne odległości elektrowni wiatrowej i zabudowy mieszkaniowej, w przypadku, gdy plan miejscowy przewiduje lokalizację elektrowni wiatrowej (etap inwestycji – lokalizacja)

Rys. 3 wzajemne odległości elektrowni wiatrowej i zabudowy mieszkaniowej, w przypadku, gdy na elektrownię wiatrową wydano decyzję WZ (etap inwestycji – lokalizacja)

Warszawa, 23 lutego 2016 r.

BAS-WAPEiM-390/16
TRYB PILNYPan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Bogdan Rzońca)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projektowana ustawa określa warunki, zasady i tryb lokalizacji, realizacji oraz eksploatacji elektrowni wiatrowych oraz warunki lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie elektrowni wiatrowych.

Projektodawcy proponują także znowelizowanie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409, ze zm.), ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, ze zm.), ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, ze zm.) oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 478, ze zm.), dalej jako „ustawa o odnawialnych źródłach energii”.

W art. 25-31 projektu znajdują się regulacje o charakterze przejściowym.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 23, który ma wejść w życie z dniem 1 lipca 2016 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

2.1. Prawo Unii Europejskiej reguluje zagadnienia objęte projektem ustawy. Art. 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE) określa cele polityki UE w dziedzinie energetyki. Zgodnie z ust. 1 lit. c tego artykułu, w ramach ustanawiania lub funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz z uwzględnieniem potrzeby zachowania i poprawy stanu środowiska, polityka Unii w dziedzinie energetyki ma na celu, w duchu solidarności między

państwami członkowskimi, wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii.

Szczegółowe kwestie w tej dziedzinie reguluje dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz. Urz. UE L 140 z 5.06.2009 r., str. 16), dalej jako „dyrektywa 2009/28/WE”.

Zgodnie z art. 1 dyrektywy 2009/28/WE akt ten ustanawia wspólne ramy dla promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz określa obowiązkowe krajowe cele ogólne w odniesieniu do całkowitego udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto i w odniesieniu do udziału energii ze źródeł odnawialnych w transporcie.

2.2. Opiniowany projekt ustawy należy także poddać ocenie z uwzględnieniem art. 49 TfUE, który stanowi, że ograniczenia swobody przedsiębiorczości obywateli jednego państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego są zakazane. Swoboda przedsiębiorczości obejmuje podejmowanie i wykonywanie działalności prowadzonej na własny rachunek, jak również zakładanie i zarządzanie przedsiębiorstwami na warunkach określonych przez ustawodawstwo państwa przyjmującego dla własnych obywateli.

2.3. W związku z przedmiotem opiniowanego projektu ustawy należy również przywołać:

- dyrektywę 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującą procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz. Urz. UE L 134 z 30.04.2004 r., s. 1, ze zm.), dalej jako „dyrektywa 2004/17/WE”,

- dyrektywę 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz. Urz. UE L 134 z 30.04.2004 r., s. 114, ze zm.), dalej jako „dyrektywa 2004/18/WE”.

Trzeba dodać, że 17 kwietnia 2014 r. weszła w życie dyrektywa 2014/25/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014 r., s. 243), dalej jako „dyrektywa 2014/25/UE”. Zgodnie z art. 107 tej dyrektywy, dyrektywa 2004/17/WE zostanie uchylona ze skutkiem od dnia 18 kwietnia 2016 r. Do tego dnia państwa członkowskie mają wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania dyrektywy 2014/25/UE.

Z dniem 17 kwietnia 2014 r. weszła w życie także dyrektywa 2014/24/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014 r., s. 65), dalej jako „dyrektywa 2014/24/UE”. Zgodnie z jej art. 91, dyrektywa 2004/18/WE zostanie uchylona ze skutkiem od dnia 18 kwietnia 2016 r. Do tego dnia państwa członkowskie mają wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy do dnia 18 kwietnia 2016 r.

Pomimo tego, że termin transpozycji wskazanych dyrektyw został określony na 18 kwietnia 2016 r., to zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), w okresie przewidzianym na dokonanie transpozycji dyrektywy państwa członkowskie będące jej adresatami są zobowiązane do powstrzymania się od przyjmowania przepisów, które mogłyby poważnie zagrozić osiągnięciu celu wyznaczonego w tej dyrektywie. Obowiązek ten znajduje podstawę w art. 4 ust. 3 akapit 3 Traktatu o Unii Europejskiej, który nakazuje państwom członkowskim powstrzymanie się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii. Oznacza to, iż w tym zakresie w niniejszej opinii należy także uwzględnić dyrektywę 2014/25/UE oraz dyrektywę 2014/24/UE.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

3.1. W myśl art. 3 ust. 1 dyrektywy 2009/28/WE każde państwo członkowskie dba o to, aby jego udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w 2020 r. odpowiadał co najmniej jego krajowemu celowi ogólnemu dla udziału energii ze źródeł odnawialnych w tym roku. W przypadku Polski, zgodnie z załącznikiem I część A do tej dyrektywy, cel krajowy wynosi 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w Polsce w 2020 r. Osiągnięcie celów wiążących powinno nastąpić poprzez stały wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych, aż do osiągnięcia poziomu zaplanowanego na rok 2020. Państwa członkowskie powinny wypełniać obowiązki określone w art. 3 dyrektywy 2009/28/WE poprzez wdrożenie środków skutecznie zaprojektowanych, przy czym państwa te mają obowiązek znaleźć się na orientacyjnej ścieżce wyznaczonej zgodnie z załącznikiem I część B albo osiągać wyższy udział (art. 3 ust. 2 dyrektywy 2009/28/WE).

Jak stanowi art. 4 ust. 1 dyrektywy 2009/28/WE, każde państwo członkowskie przyjmuje krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Plan ten określa dla danego państwa członkowskiego krajowe cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych zużyte w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia w 2020 r. Realizacją zobowiązania wynikającego z przywołanego

postanowienia dyrektywy 2009/28/WE jest „Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych”, przyjęty przez Radę Ministrów dnia 7 grudnia 2010 r.¹, dalej jako „Krajowy plan”. Krajowy plan został przygotowany na podstawie schematu określonego w prawie UE² oraz został przekazany do Komisji Europejskiej. Trzeba odnotować, że w Krajowym planie zwrócono uwagę na istotną rolę energetyki wiatrowej, stwierdzając w szczególności, że „relatywnie największą dynamikę wzrostu w latach 2006-2020 zanotują energetyka wiatrowa (pięćdziesięcioczekrotny wzrost) i ciepło słoneczne (trzydziestopięciokrotny wzrost)” (s. 7) oraz „według „Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku”³ w warunkach polskich decydujące znaczenie, w kontekście osiągnięcia postawionego celu 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w strukturze energii finalnej brutto w 2020 r., będą miały postępy poczynione w energetyce wiatrowej, produkcji biogazu i biomasy stałej oraz w biopaliwach transportowych. Te cztery obszary w 2020 roku stanowić będą łącznie ok. 94% zużycia energii ze wszystkich źródeł odnawialnych” (s. 8).

Należy wskazać, że dyrektywa 2009/28/WE została wdrożona do polskiego porządku prawnego przede wszystkim na mocy ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz częściowo na mocy ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059, ze zm.). W opiniowanym projekcie ustawy nie ma wprowadzić propozycji przepisów, które byłyby niezgodne z postanowieniami dyrektywy 2009/28/WE, jednakże nie można pominąć faktu, że projektowana regulacja może mieć wpływ na skuteczność wykonania obowiązków spoczywających na Polsce zgodnie z tą dyrektywą. Wynika to przede wszystkim z tego, iż określenie w projektowanej ustawie restrykcyjnych wymogów związanych z lokalizacją i eksploatacją elektrowni wiatrowych (zob. np. art. 4 i 10 projektu) może skutkować ograniczeniem produkcji energii elektrycznej z tych źródeł. To z kolei może spowodować, że zagrożone będzie zrealizowanie celów wyznaczonych w dyrektywie 2009/28/WE.

Podsumowując, pomimo stwierdzenia braku formalnej niezgodności projektu ustawy z dyrektywą 2009/28/WE nie można wykluczyć sytuacji, w której wejście w życie proponowanej regulacji negatywnie wpłynie na wywiązywanie się przez Polskę ze zobowiązań wobec UE. Z tego względu podejmując prace legislacyjne nad opiniowanym projektem należałoby zasięgnąć dodatkowych analiz, w których zostałaby dokonana ocena zasygnalizowanych zagrożeń. Analizy te wykraczają poza ramy zagadnień prawnych.

¹ Dokument ten jest dostępny na stronie: http://www.mg.gov.pl/files/upload/12326/KPD_RM.pdf

² Decyzja Komisji 2009/548/WE z dnia 30 czerwca 2009 r. ustanawiająca schemat krajowych planów działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na mocy dyrektywy 2009/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 182 z 15.07.2009, s. 33).

³ Zgodnie z jednym z założeń ogólnych Krajowego planu, końcowe zużycie energii brutto w Polsce w latach 2010-2015-2020 przyjęto zgodnie z „Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku”.

3.2. Przewidywane w projekcie ustawy obowiązki inwestorów w zakresie budowy oraz eksploatacji elektrowni wiatrowych dotyczą swobody przedsiębiorczości w rozumieniu art. 49 TfUE.

W projektowanych przepisach nie wprowadza się dyskryminacji bezpośredniej (jawnej), ponieważ nie różnicuje się w nich w sposób wyraźny sytuacji prawnej podmiotów objętych jego regulacją w zależności od ich przynależności państwowej. Nie wyczerpuje to jednak analizy zgodności projektu z art. 49 TfUE. Należy bowiem rozważyć, czy proponowane przepisy nie wprowadzają dyskryminacji pośredniej (ukrytej) lub innych ograniczeń swobody przedsiębiorczości o charakterze niedyskryminacyjnym.

Dyskryminacja pośrednia ma miejsce, gdy pozornie neutralny przepis, stosowany niezależnie od przynależności państwowej, stawia w niekorzystnej sytuacji przede wszystkim lub w znacznej większości przedsiębiorców z innych państw członkowskich⁴. W odniesieniu do projektowanej regulacji brak jest przesłanek do stwierdzenia dyskryminacji pośredniej.

Zgodnie z orzecznictwem TSUE zakaz wyrażony w art. 49 TfUE nie ogranicza się do dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, ale obejmuje również niedyskryminacyjne ograniczenia swobody przedsiębiorczości. Państwa członkowskie mogą bowiem wprowadzać regulacje w zakresie określania warunków dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej, lecz pod pewnymi warunkami. Jak wynika z orzecznictwa TSUE, środki krajowe, które mogłyby utrudnić lub uczynić mniej atrakcyjnym korzystanie z podstawowej swobody, jaką jest swoboda przedsiębiorczości, powinny spełniać cztery warunki: 1) muszą być stosowane w sposób niedyskryminujący, 2) muszą być usprawiedliwione nadrzędnymi wymogami interesu ogólnego, 3) muszą być odpowiednie do zapewnienia realizacji zamierzonego celu i 4) nie mogą wykraczać poza to, co konieczne dla realizacji tego celu⁵.

Należy więc ocenić, czy określone w projekcie obowiązki inwestorów spełniają kryteria uzasadniające ograniczenie swobody przedsiębiorczości w rozumieniu traktatowym.

Odnosząc się do wymogu, aby ograniczenia były niedyskryminacyjne, należy stwierdzić, że jest on spełniony, gdyż przewidziane w projekcie ustawy rozwiązania będą stosowane zarówno względem podmiotów krajowych i podmiotów z innych państw, w tym z państw członkowskich UE.

Jeśli chodzi o drugą przesłankę, należy odnotować, że pojęcie „nadrzędnych wymogów interesu ogólnego” nie zostało zdefiniowane w prawie UE i jest ono interpretowane przez TSUE w kontekście całokształtu rozpatrywanej sprawy⁶. Wśród nadrzędnych względów uznanych przez TSUE

⁴ Zob. np. wyrok TSUE w sprawie C-332/05, *Celozzi*.

⁵ Zob. m.in. wyroki TSUE w sprawie C-55/94, *Gerbhard*, C-384/08, *Attanasio Group* oraz C-169/07, *Hartlauer*.

⁶ Zob. np. wyroki TSUE w sprawie C-19/92, *Kraus*, C-212/97, *Centros* oraz C-208/00, *Überseering*.

znajdują się m.in. ochrona środowiska⁷, zagospodarowanie przestrzenne⁸, a także ochrona konsumentów⁹. Zdaniem TSUE, to do państwa członkowskiego powołującego się na nadrzędny wzgląd interesu ogólnego w celu uzasadnienia ograniczenia jednej ze swobód przepływu należy wykazać, że jego uregulowanie jest właściwe i konieczne dla osiągnięcia zamierzonego zgodnego z prawem celu, przy czym ów ciężar dowodu nie może prowadzić do wymagania od tego państwa członkowskiego, aby wykazało ono w sposób pozytywny, iż żaden inny możliwy do wyobrażenia środek nie pozwala na osiągnięcie tego celu w tych samych okolicznościach¹⁰. Wobec powyższego nie ma podstaw do uznania, że cele realizowane przy pomocy przepisów projektu ustawy mogłyby nie zostać zakwalifikowane jako służące nadrzędnym wymogom interesu ogólnego.

Aby stwierdzić, czy proponowane ograniczenie nie narusza zasady proporcjonalności (obejmującej wskazane wyżej przesłanki trzecią i czwartą), trzeba ocenić, czy zakres i forma działania władczego nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia zakładanego celu. Spośród możliwych rozwiązań należy stosować te, które są najmniej dotkliwe, przy czym wynikające z dokonanego wyboru niedogodności nie mogą być nadmierne w stosunku do zamierzonych celów¹¹. Proporcjonalność ograniczenia swobody traktatowej oznacza, że ograniczenie to umożliwia ochronę interesu publicznego uzasadniającego jego ustanowienie (kryterium adekwatności) oraz nie wykracza ponad to, co jest konieczne dla zapewnienia ochrony tego interesu (kryterium konieczności). W świetle powyższego wymaga odnotowania, że dokonanie pełnej oceny, czy przewidziane w projekcie ustawy wymagania w zakresie lokalizacji i eksploatacji elektrowni wiatrowych (art. 4-16 projektu) ma charakter proporcjonalny, wykracza poza ramy analizy prawnej. W tym kontekście trzeba także zwrócić uwagę na art. 25 ust. 1 projektu ustawy, który stanowi, że wobec elektrowni wiatrowych eksploatowanych w dniu wejścia w życie ustawy, niespełniających wymogów określonych w art. 4, inwestor uprawniony jest jedynie do przeprowadzenia remontu oraz wykonywania innych czynności niezbędnych do prawidłowej eksploatacji elektrowni, z wyłączeniem działań prowadzących do zwiększenia parametrów użytkowych elektrowni lub zwiększenia jej oddziaływań na środowisko. Ze względu na krótki termin na opracowanie niniejszej opinii nie jest możliwe precyzyjne przeanalizowanie przywołanej regulacji, tym niemniej w trakcie rozpatrywania projektu należałoby zwrócić uwagę na to, czy jej adresaci nie zostali potraktowani w sposób zbyt rygorystyczny.

⁷ Zob. wyrok TSUE w sprawie C-384/08, *Attanasio Group*.

⁸ Zob. wyrok TSUE w sprawie C-567/07, *Woningstichting Sint Servatius*.

⁹ Zob. wyrok TSUE w sprawie C-260/04, *Komisja przeciwko Włochom*.

¹⁰ Zob. wyrok TSUE w sprawie C-400/08, *Komisja przeciwko Hiszpanii*.

¹¹ Zob. wyrok TSUE w sprawie C-331/88, *Fedesa*.

Podsumowując można przyjąć, że projekt ustawy nie zawiera rozwiązań naruszających wprost swobodę przedsiębiorczości, o której mowa w art. 49 TfUE, jednak kwestia ta powinna być przedmiotem uwagi podczas dalszych prac legislacyjnych.

3.3. Art. 30 ust. 1 projektu określa, że w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy, Urząd Dozoru Technicznego może zlecić wykonanie niektórych czynności niezbędnych do przeprowadzenia prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej podmiotom dysponującym odpowiednią wiedzą i doświadczeniem. Zgodnie z art. 30 ust. 2 projektu do takich zleceń nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164), dalej jako „ustawa PZP”.

Ustawa PZP jest aktem, który wdraża do polskiego systemu prawa postanowienia dyrektyw z zakresu zamówień publicznych (zob. pkt 2.3 niniejszej opinii), dlatego wskazane wyłączenie stosowania przepisów tej ustawy budzi poważne wątpliwości z punktu widzenia zgodności z prawem UE. Ogólnie sformułowany przedmiot zleceń, do których mają nie być stosowane przepisy PZP (wykonanie niektórych czynności niezbędnych do przeprowadzenia prób funkcjonowania elektrowni wiatrowej), nie pozwala także zakwalifikować ich do określonej kategorii wyłączeń przewidzianych w poszczególnych dyrektywach. W konsekwencji należy uznać, że art. 30 ust. 2 projektu ustawy jest niezgodny z prawem UE.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Art. 30 ust. 2 projektu ustawy jest niezgodny z prawem UE.

W pozostałym zakresie projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem UE, jednak w trakcie prac legislacyjnych powinien zostać poddany dodatkowym analizom pod kątem potencjalnego naruszenia wymogów wskazanych w pkt 3.1 i 3.2 niniejszej opinii.

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński

Warszawa, 23 lutego 2016 r.

BAS-WAPEiM-391/16
TRYB PILNY

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie
stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o inwestycjach w zakresie
elektrowni wiatrowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Bogdan
Rzońca) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej
w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu**

Projektowana ustawa określa warunki, zasady i tryb lokalizacji, realizacji oraz eksploatacji elektrowni wiatrowych oraz warunki lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie elektrowni wiatrowych. Projektodawcy proponują także znowelizowanie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409, ze zm.), ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, ze zm.), ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, ze zm.) oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 478, ze zm.).

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Poselski projekt ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych nie jest projektem ustawy wykonującej prawo UE w rozumieniu art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu.

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Michał Warciński

RZECZPOSPOLITA POLSKA

PROKURATOR GENERALNY

Warszawa, dnia 01.03.2016 r.

PG VII G 025.59.2016

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 01.03.2016

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Lechu

W odpowiedzi na pismo z dnia 24 lutego 2016 r., nr GMS-WP-173-54/16, dotyczące poselskiego projektu ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, przekazanego do zaopiniowania Prokuratorowi Generalnemu w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, t.j., z późn. zm.), uprzejmie informuję, że do przedłożonego projektu uwag nie zgłaszam.

z miłą
A. Seremet

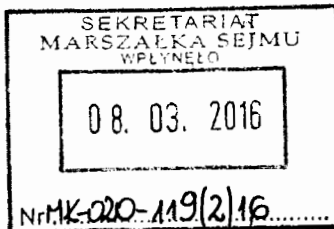
Andrzej Seremet

Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość

Warszawa, 8 marca 2016 r.

Bogdan Rzońca
Posel na Sejm RP

Szanowny Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na pismo z dnia 29 lutego 2016r., w przedmiocie ustosunkowania się do uwag zawartych w opinii Biura Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu z dnia 23 lutego 2016r. do projektu ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, poniżej przedstawiam stanowisko wnioskodawców w zakresie przedmiotowej opinii.

Stanowisko w przedmiocie opinii Biura Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu do poselskiego projektu ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu niezgodności z prawem Unii Europejskiej art. 30 ust. 2 projektowanej ustawy w zakresie wyłączenia stosowania Prawa zamówień publicznych do wyboru przez Urząd Dozoru Technicznego zleceniobiorców w zakresie dokonywania niektórych czynności niezbędnych do przeprowadzania prób funkcjonowania elektrowni wiatrowych. Wobec przedstawionego przez BAS stanowiska w tym zakresie, na dalszym etapie prac legislacyjnych zostanie przedstawiony projekt zmian uchylający ust. 2 w art. 30 projektu ustawy.

Odnosząc się do uwagi dotyczącej możliwego negatywnego wpływu projektu ustawy na wywiązywanie się przez Rzeczpospolitą Polską ze zobowiązań wobec Unii Europejskiej w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w 2020 r., należy przede wszystkim zauważyć, iż:

- 1) zobowiązania te są niemalże zrealizowane, z informacji uzyskanych z Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa wynika, iż publicznie dostępne informacje wskazują na wysoki poziom realizacji zakładanych celów,
- 2) osiągnięcie zakładanego celu 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w strukturze energii finalnej brutto może nastąpić także dzięki:
 - a) wykorzystaniu innych źródeł energii niż wiatr (np. biogazowni, geotermii, fotowoltaiki),
 - b) zwiększeniu efektywności istniejących elektrowni wiatrowych, między innymi poprzez ich modernizację i wymianę turbin na bardziej efektywne, bezpieczniejsze i nowsze modele,
 - c) realizacji inwestycji elektrowni wiatrowych, na które pozwolenia na budowę są wydane (i będą wydane) przed wejściem w życie projektowanej ustawy,
 - d) realizacji inwestycji elektrowni wiatrowych zgodnie z projektowanymi przepisami.

Z danych statystycznych ujawnionych przez Konfederację Pracodawców Lewiatan w stanowisku zawierającym uwagi do projektu ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, udział energii odnawialnej w strukturze energii finalnej w 2014r. wyniósł ok. 12%, wobec celu zadeklarowanego w Krajowym Planie Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, w ilości 15% energii odnawialnej w całości produkcji energii w Polsce w 2020r. Nie jest zatem zagrożona realizacja zobowiązań wynikających z Dyrektywy 2009/28/WE.

Nie można podzielić wątpliwości dotyczących spójności regulacji z art. 49 TFUE w zakresie odnoszącym się do swobody przedsiębiorczości i jej ograniczeń – regulacje tak systemu planowania przestrzennego, jak i prawa budowlanego regulują zagospodarowanie przestrzeni i powstawanie nowych obiektów budowlanych. Ponadto należy zauważyć, iż w opinii nie podniesiono, by regulacje dotyczące kwestii lokalizacyjnych w jakikolwiek sposób i w jakimkolwiek stopniu naruszały przepisy traktatowe, tak bezpośrednio, jak i pośrednio. Jednocześnie należy zauważyć, iż w opinii BAS wyraźnie wskazano, iż ewentualne ograniczenie swobody przedsiębiorczości mogłoby zostać wprowadzone z powodu nadrzędnych względów, do których TSUE zalicza m. in. ochronę środowiska i zagospodarowanie przestrzenne, a więc przesłanki stojące u podstawy projektowanych rozstrzygnięć. Tym samym należy jednoznacznie stwierdzić, iż w obszarze projektowanych regulacji dotyczących kwestii lokalizacji elektrowni wiatrowych BAS nie tylko nie wskazał na wystąpienie niezgodności z TFUE, w tym wystąpienia pośredniej lub bezpośredniej ograniczenia swobody przedsiębiorczości, ale wskazał także, iż takie ograniczenie mogłoby nastąpić z uwagi na zagospodarowanie przestrzenne.

Nie można zgodzić się z twierdzeniem zawartym w opinii, że zakres projektu ustawy jest regulowany przepisami prawa Unii Europejskiej w zakresie energetyki – projektowane regulacje nie dotyczą kwestii energetycznych, lecz lokalizacyjnych i budowlanych oraz problematyki nadzoru nad elektrowniami wiatrowymi, co nie może uznać za tożsame z zagadnieniami celów polityki energetycznej, czy promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Kwestie te są właściwe zakresowi ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Nadto, w odpowiedzi na uwagi Biura Analiz Sejmowych dotyczące ewentualnego ograniczenia poprzez projektowane regulacje, inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych oraz rozpatrywanej w tym kontekście proporcjonalności tego ograniczenia, stwierdzić należy, iż w obecnym stanie prawnym również istnieją ograniczenia w prowadzeniu inwestycji w zakresie energii odnawialnej, wynikające np. z art.10 ust. 2a ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu u zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015r. poz. 199 ze zm.), który przewiduje, że jeśli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy, ustala się ich rozmieszczenie. Dodatkowo ograniczenia stwarza konieczność uzyskania decyzji środowiskowej oraz decyzji o warunkach zabudowy. Proces inwestycyjny jest zatem niczym nieograniczony, a projektowane regulacje mają za zadanie również ochronę zdrowia i życia ludności zamieszkującej na terenach sąsiadujących z planowanymi inwestycjami w zakresie elektrowni wiatrowych. Podkreślić należy, iż tego rodzaju ograniczenia dopuszczalne jest również przepisami Konstytucji RP, która w art. 31 ust. 3 przewiduje możliwość ustanawiania ograniczeń w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla

ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

8.03.2016

Bogdan Rzońca

Posel na Sejm RP

[Handwritten signature]

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

ASSOCIATION OF POLISH COUNTIES

(member of Council of European Municipalities and Regions)

Pałac Kultury i Nauki, XXVII piętro, 00-901 Warszawa 134,
Plac Defilad 1, skr. pocztowa 7, tel. (22) 656 63 34, fax. (22) 656 63 33

Adres do korespondencji: 33-300 Nowy Sącz 1, skr. pocztowa 119, tel. (18) 477 86 00,
fax. (18) 477 86 11, e-mail: biuro@powiatypolskie.pl, www.zpp.pl

PREZES ZARZĄDU

Ludwik Węgrzyn
POWIAT BOCHENSKI

WICEPREZESI ZARZĄDU

Robert Goddek
POWIAT STRZYŻÓWSKI

Janina Kwiecień
POWIAT KARTUSKI

Ewa Mędryk-Askanius
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m. st. WARSZAWA

Krzysztof Nosił
POWIAT KALISKI

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI /woj. ŚLĄSKIE/

Zenon Rodzik
POWIAT OPOLSKI /woj. LUBELSKIE/

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI /woj. PODLASKIE/

Zbigniew Szumiński
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

Marek Trańba
POWIAT POLKOWICKI

CZŁONKOWIE ZARZĄDU

Sebastian Burdy
POWIAT ŚREDZKI

Zbigniew Deptuła
POWIAT MAKOWSKI

Edmund Kaczmarek
POWIAT JĘDRZEŃSKI

Franciszek Koszowski
POWIAT ŚWIECKI

Edmund Kotecki
POWIAT BRZEZIŃSKI

Józef Kozina
POWIAT ŚLUBCZYCKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Tadeusz Kwiatkowski
POWIAT DĄBROWSKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECIŃSKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Marck Pławiak
POWIAT NOWOSĄDECKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CZŁONKOWIE PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZÓWSKI

CZŁONKOWIE

Marek Chciałowski
POWIAT GARWOLIŃSKI

Andrzej Ciulek
POWIAT GOLDAPSKI

Janusz Guzdek
POWIAT OZIERZONÓWSKI

Józef Jurkowski
POWIAT RZESZÓWSKI

Krzysztof Maciekiewicz
POWIAT WĄDRZEŃSKI

Szczepan Olszakowski
POWIAT SUWAŃSKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

DYREKTOR BIURA

Kurdalf Borusiewicz

Or.A.0531/45/16

Warszawa, 8 marca 2016 roku
SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 09.03.2016

Szanowny Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 lutego 2016 roku w sprawie wydania opinii o projekcie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (znak MK-020-119/16), doręczonym 26 lutego b.r., przedstawiam następujące stanowisko Związku Powiatów Polskich.

Związek Powiatów Polskich w pełni popiera ideę uchwalenia przepisów regulujących kwestie lokalizacji, budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowych w Polsce. Wprowadzenie odpowiednich przepisów pozwoli z jednej strony na ochronę mieszkańców przed inwestycjami realizowanymi z pominięciem interesów lokalnego społeczeństwa, a z drugiej – na racjonalny rozwój odnawialnych źródeł energii. Rozwój taki jest bowiem nieunikniony – tak ze względu na wymogi ochrony środowiska naturalnego, w szczególności przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, jak i wymogi prawne. Zgodnie bowiem z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych nasz kraj jest zobowiązany do uzyskania wskaźnika 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto. Biorąc pod uwagę uwarunkowania geofizyczne Polski musimy mieć na uwadze fakt, że znaczący odsetek tego wskaźnika będzie musiał pochodzić z elektrowni wiatrowych.

Wnikliwa analiza przedłożonego projektu budzi niestety wątpliwości, co do rzeczywistych efektów jego uchwalenia – zarówno pod względem gospodarczym, jak i społecznym. W niektórych przypadkach wejście w życie ustawy może prowadzić do skutków sprzecznych z szeroko rozumianym interesem publicznym i słusznym interesem obywateli; w innych – budzi wątpliwości, czy nieuniknione skutki są w pełni zamierzone przez projektodawców. Niestety niska szczegółowość oceny skutków regulacji nie pozwala na rozwianie nasuwających się wątpliwości. Zwracamy zatem uwagę na następujące zagadnienia, które wymagają przemyślenia.

1. Rzeczywiste skutki dla rozwoju energetyki wiatrowej zaproponowanych minimalnych odległości od budynków mieszkalnych i form ochrony przyrody

Projekt ustawy przewiduje zakaz lokalizacji elektrowni wiatrowych w odległości mniejszej niż dziesięciokrotność ich wysokości od budynków mieszkalnych, budynków o funkcji mieszkalnych oraz form ochrony przyrody (parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000). Przyjmując przeciętną wysokość elektrowni wiatrowej jako 100 metrów (choć są większe) oznacza to wymóg zachowania 1 kilometrowej odległości. Uwzględniając relatywnie dużą powierzchnię form ochrony przyrody oraz rozproszenie zabudowy - w tym siedlisk w ramach gospodarstw rolnych - wymóg ten prowadzi do wyłączenia znacznych obszarów kraju z możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych. Projektodawcy nie wyliczyli jaka to będzie część kraju; tym bardziej nie odnieśli tego do obszarów o korzystnych warunkach wietrzności. Brak tej informacji uniemożliwia ocenę, czy skutkiem uchwalenia ustawy - przy uwzględnieniu innych uwarunkowań prawnych - nie będzie praktyczne uniemożliwienie budowy nowych elektrowni wiatrowych, co z kolei może stanowić istotną barierę zarówno ze względu na wymóg osiągnięcia 15% udziału energii z odnawialnych źródeł energii, jak również z punktu wykorzystania środków unijnych. Przypomnieć w tym miejscu należy, że w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowane będzie działanie 1.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Wsparcie w ramach działania ma obejmować realizację projektów inwestycyjnych dotyczących: budowy lub przebudowy jednostek wytwórczych skutkujących zwiększeniem wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej. W szczególności wsparcie będzie obejmować budowę lub przebudowę jednostek wytwarzania energii wykorzystujących energię wiatru (pow. 5 MWe), biomasę, biogaz, wodę, a także energię promieniowania słonecznego i energię geotermalną. Wskaźnikiem produktu ma być liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE (łącznie alokacja na to działanie wynosi 150 mln euro).

Być może warto jest przeanalizować wielkość minimalnej odległości elektrowni wiatrowej od innych obiektów. Do jej wyznaczenia posłużono się metodologią opartą na bezpieczeństwie fizycznym z dodatkowym, znacznym marginesem bezpieczeństwa. Jak wskazali sami projektodawcy „10-krotność wysokości środka wirnika jest odległością, w jakiej najczęściej będą spadać elementy wyrzucone przez łopaty wirnika (np. zmrożony śnieg, lód) oraz urwane fragmenty łopat, co wynika z obliczeń fizycznych”. Zauważyć przy tym należy, że owa maksymalna 10-krotność wysokości środka wirnika jest osiągana w przypadku zasięgu rzutu w próżni, co w oczywisty sposób nie przekłada się na warunki rzeczywiste. Mimo to w projekcie jeszcze zwiększono tą odległość ze względu na fakt „możliwego przeniesienia elementów wyrzucanych przez łopaty na większą odległość, jak również fakt, iż na oddziaływanie elektrowni wiatrowej na otoczenie ma wpływ jej całkowita wysokość.”

Dyskusyjny jest zresztą sam fakt opierania metodologii o sytuacje awaryjne. Chcemy, czy nie, żyjemy w coraz bardziej technicyzowanym świecie, czego konsekwencją jest konieczność ponoszenia ryzyka zwykłego działania urządzeń technicznych. Nie ma dziś możliwości - przy zachowaniu racjonalności - wprowadzania ograniczeń w korzystaniu z tych urządzeń obliczonych według najgorszego scenariusza.

2. Skutki dla właścicieli gruntów położonych przy istniejących elektrowniach wiatrowych

Zaproponowana w projekcie ustawy minimalna odległość równa dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej dotyczy nie tylko lokalizowania nowych elektrowni wiatrowych względem istniejącej zabudowy, lecz również nowej zabudowy w stosunku do istniejących elektrowni wiatrowych. Oznacza to w praktyce, że np. mieszkańcy wsi pokrzywdzeni zbyt bliskim zlokalizowaniem elektrowni wiatrowych od ich domów po wejściu w życie ustawy zostaną dodatkowo poszkodowani niemożnością wznoszenia jakichkolwiek budynków w określonym promieniu od elektrowni wiatrowych. Sytuacja taka wydaje się nieakceptowalna z punktu widzenia sprawiedliwości. W odniesieniu do lokalizacji nowych budynków w pobliżu istniejących przed dniem wejścia w życie ustawy należałoby wprowadzić rozwiązania przejściowe. Inaczej bowiem należy ocenić sytuację prawną osób, które po dniu wejścia w życie ustawy zgodzą się z ograniczeniem zabudowy na ich nieruchomościach, a inaczej tych, którzy istnienie elektrowni wiatrowej znosić obecnie muszą – bo nie istniały przepisy, dzięki którym mieliby wpływ na jej lokalizację.

3. Skutki podatkowe zmiany definicji elektrowni wiatrowej

Jedną ze zmian zaproponowanych w ustawie jest uznanie całości elektrowni wiatrowej – wraz z jej elementami technicznymi – za budowlę. Przekłada się to bezpośrednio na skalę opodatkowania, gdyż zgodnie z przepisami budowle są objęte podatkiem od nieruchomości liczoną proporcjonalnie do ich wartości. Przy racjonalnej polityce podatkowej może to przynieść zwiększenie dochodów podatkowych gmin. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że w OSR wśród finansowych skutków uchwalenia ustawy nie uwzględniono tego właśnie efektu. W konsekwencji nie wiadomo, czy opisany skutek jest w pełni zamierzony.

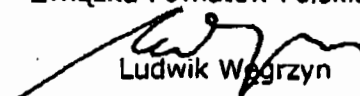
Warto w tym miejscu zauważyć, że ustawa wprowadza dodatkowe obciążenie, porównywalne co do rzędu wielkości z podatkiem od nieruchomości. Projekt ustawy nakazuje bowiem uzyskiwanie co dwa lata decyzji Urzędu Dozoru Technicznego – związanej z opłatą sięgającą nawet 1% wartości elektrowni wiatrowej.

W ustawie zabrakło natomiast rozwiązań, które są stosowane w innych krajach i mają dużą doniosłość społeczną, np. obowiązkowego tworzenia funduszu, uzależnionego od mocy elektrowni, przeznaczonego na realizację zadań w jej sąsiedztwie (zazwyczaj w granicach wsi, w której znajduje się elektrownia). Pominięcie takich rozwiązań – wobec innych zaproponowanych w ustawie – jest niezrozumiałe.

Mamy nadzieję, że w dalszych pracach nad projektem ustawy uda się osiągnąć kompromis, który pogodzi oczekiwania i interesy wszystkich zainteresowanych – mieszkańców, samorządów, przedsiębiorców oraz nie zahamuje dalszego rozwoju sektora OZE w Polsce.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn